

Școala Noastră

numărul 7
anul 2021

Școală primară Gimnaziu Liceu

CEA MAI ÎNALTĂ EDUCAȚIE ESTE CEA ÎN SPIRITUL CREȘTIN

Editorial

*Inimi de foc –
Omul sfințește locul*

Arta pe hartă

*Învățăcelul, om mare
Primul colindător a fost Lumina
Învățăturile meșterului Manole*

Cu bună știință

Biochimia fericirii

Zoomzet

*Per aspera ad astra
Face-s-ar pământul cer
Steluțe, podoabe și fel de fel...*

Cuprins

Editorial

Inimi de foc – Omul sfințește locul 2

Arta pe hartă

Învățăcelul, om mare 7

Ceas de taină 10

Învățăturile meșterului Manole 11

Topos și sfințenie 14

Primul colindător a fost Lumina 16

Învățământ și Adevăr 19

Lecție de viață – Profetul de la Rohia 22

Cu bună știință

Biochimia fericirii 25

Munca și sensul vieții

Întâlnirea minunată a *Omului potrivit cu locul potrivit* – Interviu 28

Gând din comunitate

Ascor 30 – Tradiție și continuitate la răscruce de vremuri 34

Recomand credința și cultura 37

Zoomzet Editorial

Cultura în școală – de modă veche? 39

Zoomzet Călător

Să fii mai fericit decât Augustus și mai bun decât Traian! 41

Mica mare, reușita noastră! 42

Per aspera ad astra 44

Cu ochii la lună! 48

Zoomzet Fapte

Pe sub podul de visuri 50

Ce mai citim când nu filmăm? 52

Zoomzet Nectar

Pe urmele unui proverb 54

Recunoștință profesorului meu 56

Laude din gura pruncilor! 58

Face-s-ar pământul cer (colinde) 60

Steluțe, podoabe și fel de fel... 62

Inimi de foc – Omul sfințește locul

Ana Iancu, cls. a XII-a

Preot prof. dr.
Vasile Gavrilă

Au existat, de-a lungul istoriei, personalități care au cucerit conștiințele semenilor lor prin fapte eroice, prin acte jertfelnice, prin înțelepciune sau virtute; aceștia sunt eroii sau înțelepții lumii, care se detașează de toți ceilalți, impunând respect și cinste.

Cei care au ridicat însă firea umană pe cele mai înalte culmi ale sensibilității și delicateții sunt Sfinții; iar Sfinți sunt doar cei care L-au cunoscut, L-au cinstit și L-au urmat pe Cel ce este „Sfântul” prin excelență, Cel ce este Sfânt prin propria-I natură, în însăși ființa Lui, și anume Dumnezeu. De aceea, Sfinții sunt prietenii, sunt casnicii lui Dumnezeu (Efeseni 2,19), Apostolii fiind cei dintr-ai care s-au învrednicit de acest statut, de a fi numiți prieteni chiar de Mântuitorul Hristos: „Voi sunteți prietenii mei, dacă faceți ce vă poruncesc... De acum nu vă mai zic slugi, fiindcă sluga nu știe ce face Stăpânul său; ci v-am numit prieteni, pentru că pe toate câte le-am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.” (Ioan 15,15)

Primul chemat la această demnitate este Apostolul Andrei, pe care îl prăznuim pe 30 noiembrie, nu cum se cinstesc eroii sau înțelepții, ci cum se cinstesc Sfinții lui Dumnezeu. Citind prima Istorie Bisericească, „Faptele Apostolilor”, rămânem uimiți de faptul că Apostolii Mântuitorului, care au fost arestați de autoritățile iudaice, pentru că-L predicau pe Mântuitorul înviat din morți, duși în fața celui mai înalt for de judecată, Sinedriul (un Knesset tradițional al vremurilor acelora), care a hotărât și condamnarea la moarte a Mântuitorului prin răstignire, sunt bătuiți pentru că nu se supuneau, încălcând interdicțiile impuse, se bucurau pentru că au fost învredniciți să sufere necinste pentru Învățătorul lor. (Fapte 5,41)

Primiseră interdicția de a-L predica pe Mân-

tuitorul, fiind îndemnați să susțină minciuna oficială – cum că ei, ucenicii, Îl furaseră din Mormânt, pe când ostașii dormeau (Mt 28, 13-15); Apostolii, dimpotrivă, susțineau contrariul minciunii, prin relevarea Adevărului Învierii Mântuitorului Hristos. Față de această interdicție a autorităților, Apostolii argumentau demersul lor, într-un mod firesc și cu toată convingerea: „Noi trebuie să-L ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni” (Fapte 5, 29), Petru și Ioan cerând chiar Sinedriului să judece și să recunoască autoritatea Divină în raport cu autoritatea statală: „Judecați dacă înaintea lui Dumnezeu este drept să ascultăm de voi mai mult decât de Dumnezeu.” (Fapte 4, 19).

Pentru Apostoli, mandatul divin era clar; de fapt, ei recunoșteau autoritatea Divină, ca ultimă autoritate, în fața căreia oricare altă formă de instanță, de lege, trebuia să i se supună, fiind investită cu toată puterea: „Datu-Mi-S-a toată puterea în Cer și pământ, drept aceea, mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit eu vouă”. (Matei 28,19)

Învestiți cu această putere de Învățătorul lor, Apostolii – o mână de oameni simpli, dar luminați de Duhul Sfânt – au pornit în întreaga lume să vestească Adevărul Învierii, prin mărturia lor proprie. Erau fiii iudeilor, care-L așteptaseră pe Mesia; acum L-au aflat, L-au primit și L-au însoțit, chiar dacă numai o parte dintre ei, până în curtea lui Caiafa, în Pretoriu, pe drumul spre Golgota și chiar pe Golgota, în fața Crucii. Trăiseră drama răstignirii, umilința neputinței umane în fața urii demonice, sfâșierea inimii alături de Cel mai respins Om din lume, disprețul semenilor lor, care schimbaseră credința strămoșilor în necredință și așteptarea în graba răstignirii. Semenii lor înlocuiau Adevărul, care îi elibera din ghearele morții, cu falsul, cu minciuna și „corectitudinea legii” adaptate antihristic, decretând asupra Legiutorului dreptății: După legea noastră trebuie să moară!

Toate acestea le clătinaseră apostolilor credința și nădejdea; însă iubirea pe care au văzut-o

concret pe Cruce, manifestată de Cel condamnat față de dușmanii Lui de moarte, „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23,33), precum și strălucirea Slavei Sale dumnezeiești, după Înviere, i-a vindecat de orice fel de frică, chiar și de frică de moarte. Iar Duhul Sfânt i-a îmbrăcat în veșmântul nestricăciunii, pecetluindu-i pentru eternitate, încât nici o putere omenească, nici un argument omenesc și nici o putere a întunericii lui nu le-au mai stat împotriva.

Imperiul păgân le-a deschis calea martiriului; dar și ușile sufletelor însetate de Adevăr și Sfințenie, încât de la demnitari și dregători și chiar vlăstare împărătești, până la ostașii romani, toți și-au unit sângele martiric cu al apostolilor, nu spre pierirea lor, căci sângele lor, în loc să fie semn al scurgerii vieții lor, a devenit sămânța Evangheliei lui Hristos, încolțind și rodind în întregul imperiu. În fața smereniei evanghelice și a Luminii Hristice, Imperiul Roman și-a plecat orgoliul luciferic, depărtându-se de întunericul iadului, pentru ca, la un moment dat, prin marele Constantin, să devină chiar un imperiu creștin.

Iată, așadar, o mână de apostoli stau față în față cu un imperiu; ei, cu mandat divin, iar imperiul, cu legi omenești, cu armată și administrație, cuprinzând toate neamurile, fiecare cu zeii, cultura, tradițiile și valorile lor. Toată această grandoare a imperiului nu-i putea elibera, însă, de cel mai greu jug și de cea mai grea robie: jugul păcatului și robia morții; de aceea, viața le era marcată de întuneric, de însingurări, de moarte și de tristețe. Iar aici intervin apostolii, care vin să le predice o Evanghelie a iubirii, a Vieții și Învierii, a fericirii și a desăvârșirii.

Așa cum nevinovăția pruncului Iisus a biruit duritatea și ura lumii, la fel mărturia apostolilor cucerește inimile și treptat lumea se creștinează, creația se transfigurează: mulți păgâni se botează, mulți tâlhari devin sfinți, sclavii stau la masă cu stăpânii lor și toți se pleacă în față Singurului Împărat al Cerului și al Pământului, a Cărui iubire i-a copleșit, le-a înmuiat inimile împietrite și le-a dezlegat cerbicia. Istoria ne arată că, în noul context, lumea a dat ce a avut mai bun și mai frumos; dacă fiii neamului ales au trădat,

au venit neamurile la Masa Nunții împărătești și s-au îndestulat, mulțumind cu imne și doxologii, cu tămâie și icoane, cu teologhisiri și Euharistie. Așa au fost câștigați pentru eternitate de Cel ce li S-a dăruit, de Cel ce le-a oferit cel mai înalt exemplu de iubire, de dăruire și de jertfă. Au văzut în El paradigma umană desăvârșită, Care i-a învățat cea mai înalta filosofie de viață, Care le-a oferit cel mai înalt program social, însă, dincolo de toate, i-a învățat calea desăvârșirii, pe care, chiar dacă nu o conștientizau în demersul lor socio-cultural, pe această o căutau: desăvârșirea ființei umane, transfigurarea, eliberarea de moarte și părtășia la veșnicie.

Însă nu toate neamurile le-au deschis apostolilor ușa casei și nu toți fiii oamenilor și-au deschis inimile. După două mii de ani de creștinism ne întrebăm: oare neamul nostru ce a făcut? Neamul nostru nu a cunoscut o etapă păgână, precreeștină în esență ei, pentru că s-a format ca popor român odată cu creștinarea lui. În calendar, alături de Sfântul Apostol Andrei,

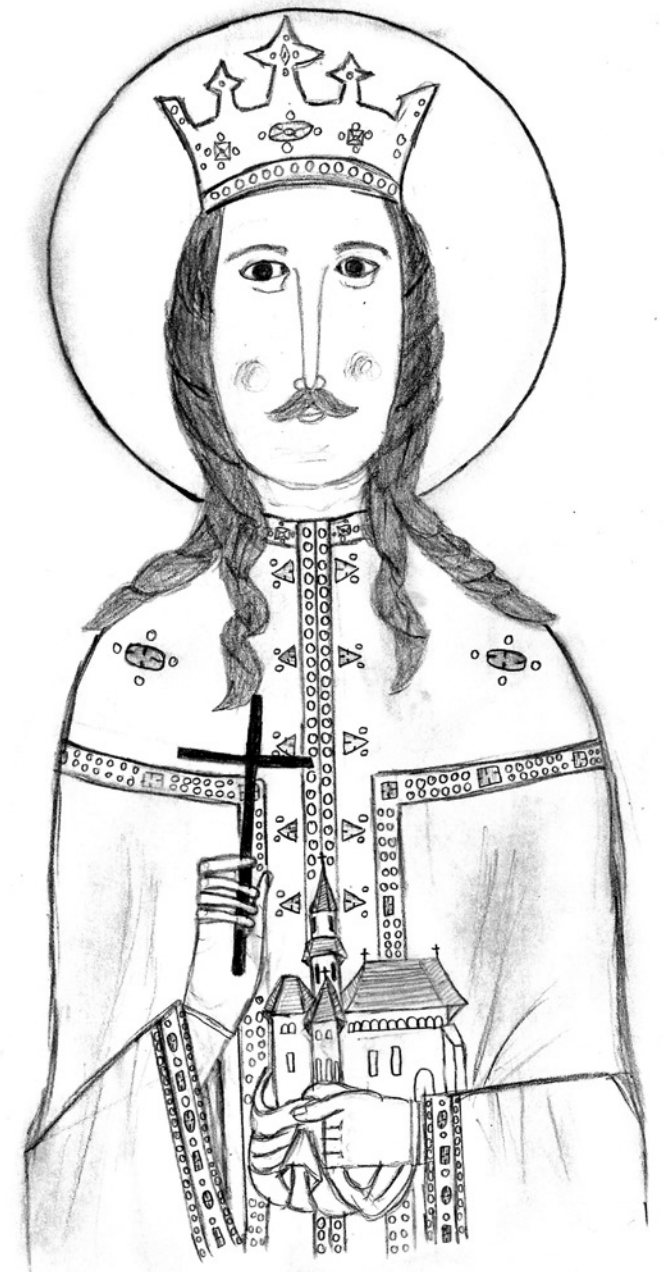

Andrei Dinescu, cls. a VI-a

este pomenit și Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolit al Transilvaniei. Pentru noi, poporul român, alăturarea celor doi Sfinți are o mare semnificație: lângă Apostolul care a creștinat neamul, este cinstit unul dintre marii ierarhi, care a rodit din neam și care și-a contopit propria ființă cu ființa neamului. El îi poartă, la sărbătoarea lui, în omofor, în chip simbolic, pe toți ctitorii de biserici, de școli și de suflet creștinesc românesc: Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, Iacob Putneanu, Grigorie Dascălul; și lor li se adaugă sfinții voievozi: Ștefan Cel Mare, Neagoe Basarab și Constantin Brâncoveanu. Alaiul lor dumnezeiesc este completat cu eroii și martirii din temnițele și beciurile comuniste sau din propriile case, devenite celule de izolare și chilii de rugăciune. Toți vor duce ca ofrandă, în numele neamului – la Judecata neamurilor – chivotele voievodale și bisericile smerite din satele scăldate adesea în sângele celor ce n-au acceptat să trăiască și să moară precum „câini-nlănțuiți” – cum scria George Coșbuc, ci au preferat să moară pentru o cauză nobilă pentru neam și țară și, mai ales, pentru credință în Dumnezeu.

Faptul că la o zi după cinstirea Apostolului Andrei, creștinătorul neamului nostru, comemorăm Ziua Națională a României unite – 1 Decembrie 1918 –, nu e o simplă coincidență; și chiar dacă ar fi, ar fi o coincidență proniatoare, iar atunci am fi datori să ne facem o evaluare, stând în fața Sfințelor noastre altare ca în fața Dreptului Judecător. Să ni-L închipuim pe Blândul, dar Nemitarnicul Judecător, Care, împreună cu Apostolul Andrei și cu sângele mucenicilor din țărâna neamului, întrebându-ne pe noi, pe slujitorii altarelor, pe dascălii de cuget și simțire românească, „pe cârmuitoarii țării, mai marii satelor și ai orașelor”, cum nedrept de generos îi cinstește Biserica pe care tocmai ei o scuipă în obraz: Ce am făcut eu cu Apa Botezului, cu Mirul Împărăției și cu Trupul și Sângele Euharistic?

Întrebarea aceasta, care mă vizează și pe mine în aceeași măsură, nu e retorică, ci așteaptă răspuns; poporul lui Dumnezeu așteaptă răspunsul nostru; nu un răspuns colectiv, pornit dintr-o

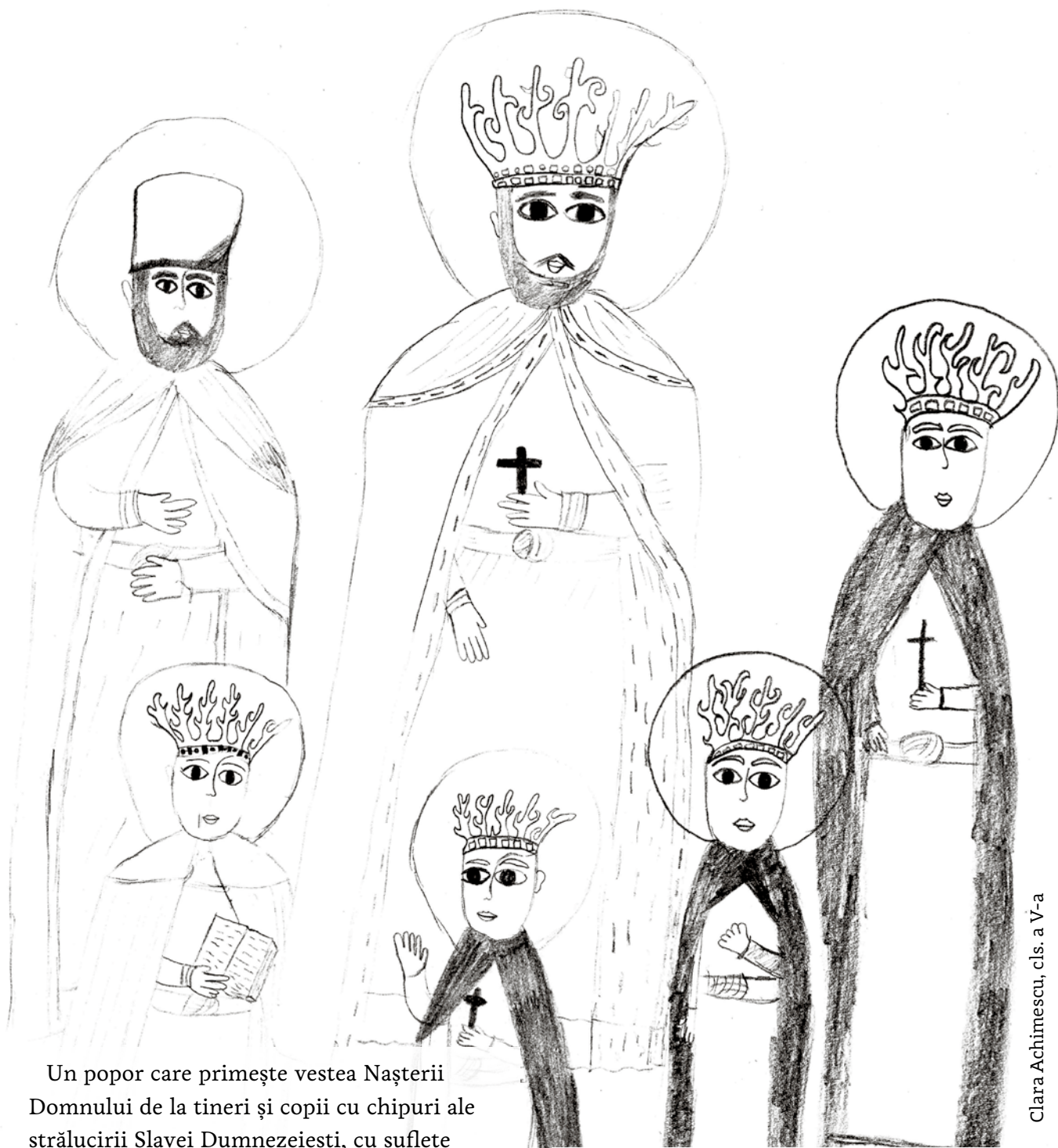

Maria Rusu, cls. a VII-a

culpabilizare colectivă, ci unul personal, pentru că fiecare va da socoteală în dreptul chemării lui.

Ne aflăm în Postul Nașterii Domnului; și, de câteva zile, mai exact de la Sărbătoarea Intrării în Templu a Maicii Domnului, rasună în biserici, la Utrenie – slujba dimineții – o chemare imnologică: „Hristos Se naște, măriți-L; Hristos din ceruri, întâmpinați-L; Hristos, pe pământ, înălțați-vă, cântați Domnului tot pământul și cu veselie, lăudați-L popoare că S-a preamărit”!

Este o chemare, ca o chemare apostolică, pentru a ne pregăti să comemorăm Evenimentul și pentru a ne pregăti ca Hristos – Fiul lui Dumnezeu întrupat să Se nască mai adânc în peștera inimii noastre; acesta este adevăratul Dar de Crăciun!

Un popor care primește vestea Nașterii Domnului de la tineri și copii cu chipuri ale strălucirii Slavei Dumnezeiești, cu suflete cristaline și inimi de foc – stele ale stelei călăuzitoare către Casa Pâinii – Bethleem, unde, smerit, Pruncul Împărat le deschide poarta cerului, așa cum deschidem noi poarta colindătorilor, ar trebui să îngenuncheze odată cu mai marii poporului, cu ierarhii și preoții lor, cu dascălii și îndrumătorii, în semn de recunoștință și proslăvire, pentru mana cerească ce le-a mângâiat petrecerea istorică.

Poporul lui Dumnezeu nu trebuie să se teamă de nimic; poate că e chemat să pregătească Sfintele Antimise, în jurul păstorilor, pentru a nu-L mai lepăda pe Hristos Euharistic, de teamă celor ce fug de fumul de tămâie și se tolesc la umbră Crucii; sau de teama cântecului „ceterașilor” care vor să pecetluiască moartea.

Hristos îi va scoate pe aceștia din istorie ca, odinioară, pe cântăreții din flaut din casa lui Iair, pentru a o învia pe copilă și a o dăru, din nou, vie, părinților ei. Sufletele vii ale copiilor sunt gata să-L primescă pe Cel ce a zis: „Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este Împărăția lui Dumnezeu. Așadar vă grăiesc: Cine nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca un copil, nu va intra în ea.” (Lc. 18, 16-17).

Vremurile pe care le trăim și experiența ce ne-a marcat ultimii doi ani, ne îndreptălesc să-i invităm pe cei asemenea viperei surde, să evalueze sfatul apostolic: „Judecați dacă înaintea lui Dumnezeu este drept să ascultăm de voi mai mult decât de Dumnezeu.” (Fapte 4, 19).

Clara Achimescu, cls. a V-a

Învățăcelul, om mare

BINE AȚI VENIT!

Georgiana Medrea Estienne
prof. dr. limba franceză

Din perspectivă creștină, valoarea unui om este dată de străduința de a-și alinia gândurile, sentimentele și faptele aspirației mântuirii sufletului, de credința că Dumnezeu îl susține și îl poate sfinți, strălucind prin el în lumea în care trăiește. Doar purtându-L pe Dumnezeu, omul sfințește locul.

Din cele mai vechi timpuri, educația s-a așezat într-o relație personală. Devenind *om mare*, *învățăcelul* afișa demn pecetea maestrului său, care impunea semenilor instruiți un anumit respect. Dincolo de calitatea intelectuală *sine qua non*, achizițiile și abilitățile dobândite erau menite să contribuie la valoarea umană a celui care le deține.

De-a lungul secolelor, scopul educației și tipul de cunoaștere social validată s-a schimbat considerabil. Dacă la începutul secolului al XX-lea, un om politic era în mod necesar un om cultivat, adesea fin cunoscător al literaturii universale, interesul pentru științele umane a scăzut pe măsura creșterii influenței ideologiilor totalitare și a priorității acordate progresului tehnic. Schimbarea poate fi declinată instituțional, de la nivelul de

cercetare la cel al studiilor superioare, al învățământului preuniversitar și până la cel primar.

Dacă abordăm evoluția direcțiilor de cercetare prioritare în istoria europeană, observăm următorul fenomen: începând cu perioada premergătoare celui de-al Doilea Război Mondial, cea mai mare parte a finanțărilor acordate programelor de cercetare a fost rezervată disciplinelor reale. În aceste domenii, progresul este atât de mare, încât scapă înțelegerii imediate a majorității oamenilor cu o educație de nivel mediu sau superior. În același spirit, tehnicile de comunicare fac parte din arsenalul nelipsit al vieții publice. Or, singura garanție a beneficiității progresului pentru întreaga societate rămâne probitatea cercetătorilor, a comunicanților, precum și a beneficiarilor publici și privați ai acestor investiții.

În ceea ce privește strict organizarea studiilor superioare, exigența supra-specializării presupune renunțarea la aspirația de cunoaștere de tip enciclopedic, oarecum firească, deoarece exprimă o curiozitate legitimă a cunoscătorului și corespunde complexității oamenilor și a lumii. Orizontul este limitat în mod deliberat, asumat, iar oamenii sunt îndrumați spre performanța *diplomantă* de a organiza și de a orienta informația. În felul acesta, pierdem din vedere esențialul: nucleul creator al intelectului cu care am fost înzestrați, precum și potențialul lui de libertate în manifestare.

În prezent, tendința se reflectă cu putere și în învățământul preuniversitar. Procesul

educațional este orientat spre aplicabilitatea practică a cunoașterii, legitimă după caz, până la căderea în utilitarism cel puțin. Nu contestăm aici importanța pragmatică a conținuturilor livrate, dar afirmăm în schimb cu tărie că, pentru a deveni oameni, nu este suficient. Practic, copiii se regăsesc în situația în care și-au însușit corespunzător schemele logice după care rezolvă impecabil tipuri de exerciții, dar se confruntă frecvent cu dificultăți dacă sunt puși în situația să formuleze concluzii, să analizeze critic sau interdisciplinar, să reflecte cunoașterea într-o contribuție creatoare. Or, în viața de toate zilele, pentru care ne dorim să îi pregătim, tocmai de aceste capacități au nevoie pentru a fi împliniți, pentru a se dezlega de probleme, topite în lumina înțelegerii și a bunului-simț.

Dacă ne mulțumim cu însușirea corectă a unor informații și deprinderi, riscăm să ne transformăm pe nesimțite în simpli consumatori de cultură, într-o formă dată. În ultimă instanță, învățarea devine condiționare. Suntem datori să evităm acest pericol, prin cernerea cunoașterii. Dascălii pot și trebuie să îi conducă pe copii până în locul unde informația întâlnește sufletul, acolo unde se forjează valorile și caracterul.

În această perspectivă, școala este locul

ales dintre toate, unde profesori și copii se consacră dezvoltării calităților personale, descoperirii vocațiilor. Acest proces interior necesită un spațiu concret și are o dimensiune interpersonală specifică. În sala de clasă și în curtea școlii, se construiesc pas cu pas elementele fundamentale ale manifestării sociale ale unor oameni echilibrați, *bine crescuți*. În absența acestui spațiu dedicat, în absența relației fundamentale dintre profesori, elevi și părinți, școala de destramă și educația eșuează iremediabil. Fără conștiință, fără altruism, fără bunătate și fără Dumnezeu, omul *informat* poate face ravagii.

Înaintașii ne arată drumul, dacă avem inima deschisă și rămânem însuflețiți de idealuri. Istoria acestui popor a fost scrisă de oameni aleși, care au fost capabili să vadă dincolo de interesele personale, a căror împlinire a fost aceea de a-și respecta chemarea.

Conștienți de rolul educației în destinul personal și colectiv, domnitorii au înființat școli și au ctitorit biserici. Nu ar fi reușit fără ajutorul oamenilor care i-au sfătuit, i-au urmat, au contribuit la împlinirea deciziilor lor și au prețuit împreună ceea ce au înfăptuit.

În așezarea de care încă ne bucurăm în viața de zi cu zi strălucesc faptele *întemeietorilor*: tipărirea primelor cărți, bătăliile pentru apărarea

neamului și a credinței, zidirea școlilor la inițiativa domnitorilor și a cărturarilor din sânul bisericii, întoarcerea fiilor boierilor educați în cele mai vestite instituții europene și primirea lor cu cinste în posturi importante din administrația statului, toate acestea sunt grăitoare pentru definirea și păstrarea identității noastre, și pentru definirea unei politici externe de înaltă ținută. Astăzi, respectul față de sine trece prin amintirea *timpurilor eroice* și voința de a ne înscrie pașii pe această cale, ca păstrători și continuatori de tradiție, într-o cele bune.

Spunând acestea, nu ne înscriem în dezbaterea între formă și fond, conservatorism și cosmopolitism, specifică societății române moderne, pentru simplul motiv că aceasta a primit un răspuns strălucit în perioada interbelică, prin spiritul de sinteză de care au dat dovadă cu discernământ oamenii de cultură.

Într-adevăr, de la jumătatea secolului al XIX-lea, când putem menționa primele instituții de învățământ superior, și până în pragul celui de-al Doilea Război Mondial, elitele politice și-au unit eforturile cu cele ale savanților, ale pedagogilor, pentru a defini și perfecționa un sistem de învățământ de o deosebită calitate. Au înțeles că școala este un loc cu și pentru oameni, un spațiu de libertate în care se modelează cu seriozitate și dragoste forțele intelectuale și sufletești ale unei națiuni. Intelectualii rafinați ai acelor timpuri aveau un cuvânt de spus oriunde mergeau și diplomele însemnau ceva. Școala trebuie să păstreze acest ideal, are nevoie să rămână un loc în care elevii se regăsesc cu bucurie, pentru a primi o cunoaștere liberă de orice ideologie care îngrădește, pentru a învăța mai ales să fie *oameni*, cu toate cele ce le sunt de un real folos, lor și semenilor lor.

Pentru întemeietori, dar și pentru noi stau mărturie bisericile și mănăstirile în care inimile noastre primesc *învățătura*, scaldate în lumina pogorâtă în timpul Sfintei Liturghii. De acolo pornim într-un cuget la școală, dascăli, copii și părinți, cu bucuria de a pași împreună pe cărările Împărăției și cu credința că suntem fiecare susținuți pentru a duce călătoria la bun sfârșit.

Ceas de taină

Răspunsuri mari pentru oameni mici

inv. Teodor-Mihail Gavrila

Domnule învățător, de multă vreme, rugându-mă, m-am frământat, întrebându-mă dacă este posibil să-L văd pe Dumnezeu, așa cum este El, nu cum mi-L închipui eu...aș putea, deci să-L văd pe Dumnezeu așa cum este?

Da, copil frumos, îl poți vedea pe Dumnezeu. Toți putem să-L vedem pe Dumnezeu, dar când ești mai pruncușor, îți este mai la îndemână să-L zărești pe Domnul, căci nu e mult mărciniș. Cu siguranță ai auzit de Fericirile rostite de Bunul nostru Învățător, Domnul Iisus Hristos; ia aminte la cea de-a șasea fericire, ce spune: *Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea vedea pe Dumnezeu.* Tu ești copil, iar copiii sunt curați la inimă și-L pot lesne vedea pe

Dumnezeu; îți este de trebuință să-L rogi să vină la întâlnire cu tine și să gătești loc în inima ta. Când vei fi terminat de pregătit camera inimii tale, Domnul va veni negreșit, și-L vei vedea așa cum este și cum nici nu-ți închipui. Dar, ia aminte și la marele Praznic ce urmează a fi sărbătorit: Nașterea lui Emanuil, Hristos! Aceasta este dovada că, având credința magilor și urmând stelei de la răsărit, care este Biserica noastră, vei ajunge asemenea magilor să i te închini Pruncului, în ieslea inimii tale!

Să nu uți, copil frumos, de aurul bunătății tale, de smirna smereniei tale și de tămâia bucuriei tale pe care să le închini Lui și El te va binecuvânta cu vederea Lui, veșnic. Când te rogi, spune așa: **Vino, Doamne, în inima mea! Dăruiește-mi să Te văd, precum ești!**

Învățăturile Meșterului Manole

Cornelia Miron, prof. limba și literatura română

*Nu știu nici azi pentru ce m-ai trimis în lumină.
Numai ca să umblu printre lucruri
și să le fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat și care-i mai frumos?
Mâna mi se oprește: e prea puțin.
Glasul se stinge: e prea puțin.
(Scrisoare – Lucian Blaga)*

Eoare puțin?!... să fii acela a cărui voce dă sens și convingere trăirilor atâtor oameni? E oare puțin să vezi dincolo de culori și de parfumuri?! E la-ndemâna oricui să simtă vibrația din cântecul privighetorii sau să plângă la auzul pescărușului?! Da, este puțin, dacă „sufletu-i fântână-n piept” – cum spune Ion Barbu, dacă omul tânjește cu nostalgie după asemănarea cu Cel ce a „închis marea cu porți, când ea ieșea năvalnică din sânul firii” (Iov 38, 8), după dorul de a crea perfecțiunea.

Menirea artistului, venit din „lumină”, a fost cântată și recitată cu consecvență, dar indiferent de abordare sau de viziune, în mod paradoxal, calea nu este prea bătătorită, nu este ocolită sau desconsiderată; omenirea nu și-a pierdut curiozitatea în ceea ce-l privește pe cel care-i coboară în lume un foșnet din rai, o frântură de liniște, o anticipare a Frumosului. Și aceasta pentru că el, creatorul, prin asumarea rostului, punctează spațiul (fizic

Maria Blându, cls. a XI-a

sau temporal, concret sau abstract, măsurabil sau infinit) cu sfințenie. Și avem atât de multă nevoie de sfințenie!

Ne-a fascinat atât de mult traiectoria artistului-creator, încât una dintre baladele populare ce face referire la el a devenit mit în literatura noastră și sursă de inspirație pentru alte texte. Balada *Monastirea Argeșului* este o sinteză simplă și în același timp sublimă a destinului pe care îl are omul înzestrat cu darul de a naște desăvârșirea (estetică). Indiferent care ne este sursa de documentare și de la ce text de bază pornim (de-a lungul deceniilor, literatura din această zonă a Europei a dezvoltat o mulțime de opere care au în centru personajul Manole), se distinge clar structura meșterului-arhitect care este stăpânit de „febra” creației, de dorința chinuitoare de a-și îndeplini rolul de ziditor, de ctitor de frumos. Misiunea lui

implică o responsabilitate pe care meșterul o asumă și o împlinește, nu din mândrie sau din teama de a nu se ridica la așteptările oamenilor, ci din înțelegerea importanței pe care făuritorul de artă o are în lume, din conștiința faptului că omul este chemat tocmai ca să sfințească locul în care a fost așezat cu grijă și bună rânduială; iar această chemare este mai presus de orice – mai presus de sacrificiul iubirii, mai presus de pierderi, mai presus de jertfa supremă. Interesant este faptul că în balada populară accentul nu cade pe moartea Anei. De ce? Pentru că prin zidirea ființei iubite Manole își jertfește, înainte de toate, sinele, mândria, ego-centrismul – renunță la dorințele lui de dragul creației și de dorul desăvârșirii acesteia. Deși suntem adesea tentați să judecăm faptele mărețe punându-le alături umbre și îndoieli, cred eu că aceasta este cheia în care trebuie citită și interpretată balada. Dacă unii văd ofranda lui ca pe o jertfă de sânge (dar să nu pierdem din vedere faptul că vorbim despre un eveniment din sfera ficțiunii), eu o văd ca fiind mistuire sufletească dureroasă, rupere lăuntrică. Avem spre comparație și pilda lui Avraam, căruia i-a fost măsurată credința: „Acum cunosc că te temi de Dumnezeu și pentru Mine n-ai cruțat nici pe singurul fiu al tău” (Facere 22,12) și care nu s-a dat înapoi de la a aduce ce avea mai de preț în fața altarului.

Asumarea conduce la o binecuvântată consecință – sfințirea, în timp ce talantul îngropat se constituie într-o risipă, echivalentă cu neasumarea și cu incapacitatea creatorului de a-și sacrifica sinele. Substratul nu este unul cinic, crud, egoist – întâiul care suferă este chiar Manole: „Doamne, pentru ce vină neștiută am fost pedepsit cu dorul de a zămisli frumusețe?” (Lucian Blaga, *Meșterul Manole*) Jertfa supremă, dăruirea totală, venită din acceptarea rolului de creator, este declanșatoare de durere purificatoare și dă naștere, în eternitate, luminii.

Manole, așa cum îl surprinde Blaga, a înțeles că prin construirea mănăstirii „lucrul este isprăvit”, ultima lui dorință fiind aceea de a trage clopotul bisericii, ca o marcă în ceruri a sfârșitului-început: „Cântecul din zid te cheamă spre alt țărm...”

Sufletul tău se desprinde din trup, lumina se învâрте, cerul îți pare jos ca un scut. Gândul tău zboară, trupul tău cade ca o haină care te-a strâns și mult te-a durut”.

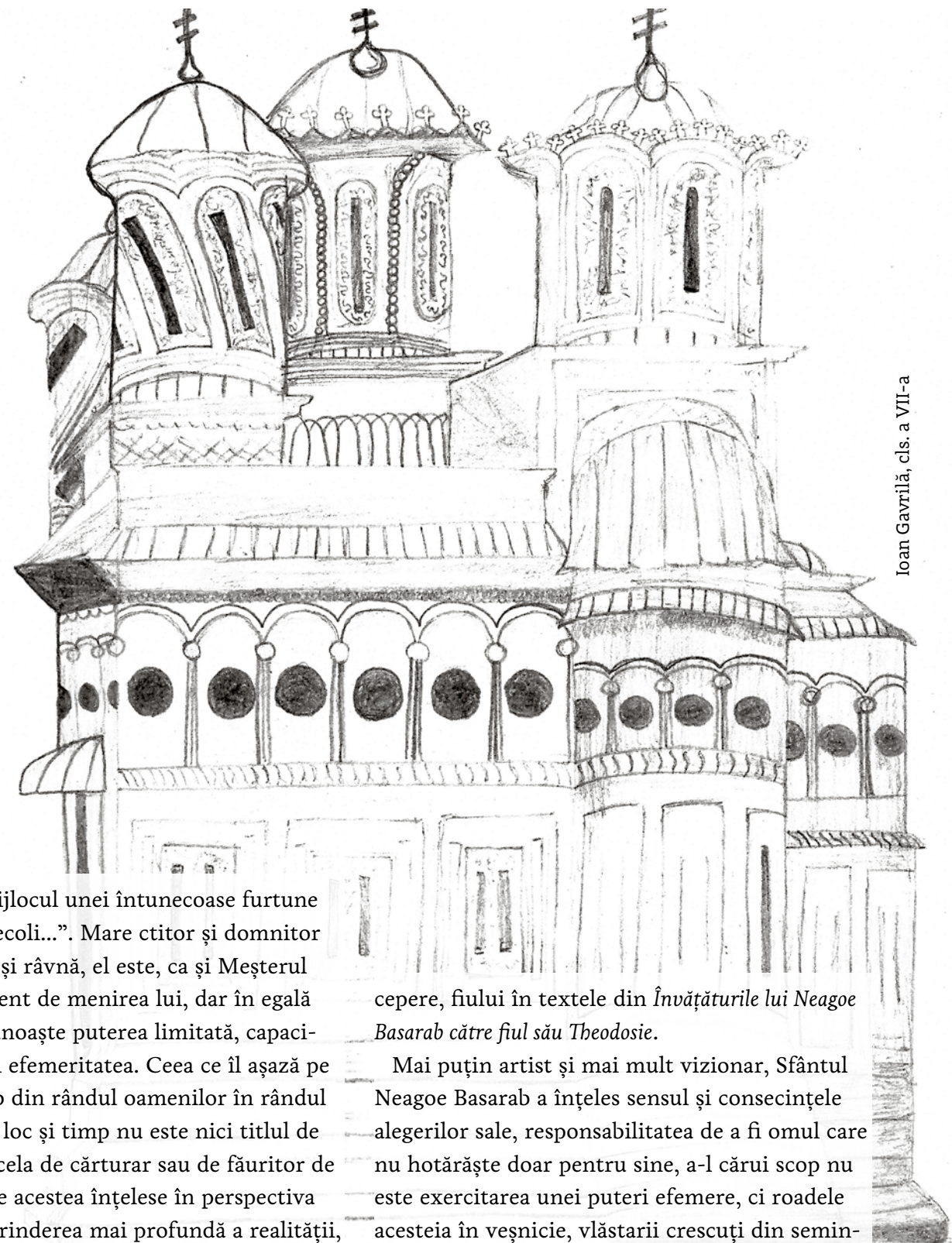
„Trecerea”, prin tinda Mănăstirii Argeșului, ne conduce cu smerenie și măreție

Maria Gutue, cls. a V-a

dinspre mit spre concret – de la Meșterul Manole

la Neagoe Basarab este doar un pas, firesc și magnetic... din abstractul rolului de artist, prin calea literaturii populare, în istorie, la cel pe care Bogdan Petriceicu Hașdeu îl numea „falnic monument de literatură, politică, filosofie (...) acest Marc-Aureliu al Țării Românești, care ne face a privi cu uimire, ca o epocă excepțională de pace

Ioan Gavrilă, cls. a VII-a

și cultură în mijlocul unei întunecoase furtune de mai mulți secoli...”. Mare ctitor și domnitor plin de evlavie și râvnă, el este, ca și Meșterul Manole, conștient de menirea lui, dar în egală măsură își recunoaște puterea limitată, capacitatea relativă și efemeritatea. Ceea ce îl așază pe Neagoe Basarab din rândul oamenilor în rândul sfinților de loc și timp nu este nici titlul de voievod, nici acela de cărturar sau de făuritor de frumos, ci toate acestea înțelese în perspectiva eternității, cuprinderea mai profundă a realității, a vieții, așa cum remarca just Constantin Noica: „Neagoe a trăit totuși prea mult în atmosfera religioasă a timpului și a țării sale, spre a nu ști că și domnia lui se va risipi ca fumul, cum o va spune singur mai târziu. (...) Este însă un fapt că până la urmă totul se scaldă în perspectiva eternității. Conflictul dintre planul etern și cel istoric este soluționat direct. (...) Omul nu se afirmă aici; el este pus să mărturisească doar”. Această idee autentică este principala direcție spirituală pe care o transmite, cu claritate și firească pri-

cepere, fiului în textele din *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*.

Mai puțin artist și mai mult vizionar, Sfântul Neagoe Basarab a înțeles sensul și consecințele alegerilor sale, responsabilitatea de a fi omul care nu hotărăște doar pentru sine, a-l cărui scop nu este exercitarea unei puteri efemere, ci roadele acesteia în veșnicie, vlăstarii crescuți din semințele asumării, din pătrunderea adevărului că făuritor este cel care coboară pe pământ o frântură din cer, sfințind „locul”.

Martora acestei dăruiri stă Mănăstirea Argeșului, „loc de pomenire” și de... **întâlnire a două personalități legendare, a două suflete care s-au împletit – unul în zborul căzut pentru a răcori cu lacrimi pământul, altul în gândul înălțat spre turle pentru a umple văzduhul de rugăciune, completându-se pentru a înfăptui poartă sfântă spre eternitate.**

Topos și sfințenie

Ioan Sandu, prof. limba latină

Sunt neobosit de pasionante adevărurile mari, întrebările ru-sești, cum le numește Andrei Pleșu. Dar ce înseamnă cu adevărat un lucru important? Poate că nu este la fel pentru toată lu-

mea. Dar consensul celor mai buni (*consensum omnium bonorum*, parafrazându-l pe Cicero), nenumitul acord veșnic dintre suflete, traduce importanța într-un sistem de valori vast și felurit, deși unitar și inseparabil, pentru că, în marea sa diversitate de lucruri, trimite integral la, sau ia forma unui unic Adevăr transcendent. Dintre acestea putem alege motivul *toposului sacru*, secvență pe larg dezbătută în istoria religiilor. Și apoi ne putem gândi la întrebarea: ce face ca un anumit loc să fie sacru?

Istoria religiilor, și nu numai, practica general umană, ne arată că un loc trebuie să fie instituit mai întâi, pentru a căpăta o valoare sacră. Un lucru se încarcă de viață dacă este sfințit și numai în funcție de el ne putem ordona grăitor trăirea pe pământ. Trebuie ca o persoană cu autoritate să presare peste el rân-

duiala liturghisitoare care îl face sfânt. Ritul se adună într-un cuib de potențialități numinoase care va locui pentru totdeauna spațiul consacrat. Așezământul rânduielii este minunat, pentru că nu știi unde se sfârșește omul și începe Dumnezeu.

Paradoxul dumnezeiesc este că puterea care instituie stă în mâinile omului. Cum se poate ca infinitul, care umple vasul cu mir, să fie în posesia muritorului? Lucrul acesta se conturează în proverbul românesc „Omul sfințește locul”. Aceste cuvinte sunt mari pentru că probabil țaranul care a asistat la o târnosire a învățat să extrapoleze în obicei o realitate dumnezeiască.

Cele mai sfinte locuri ne desenează devenirea și ajung centre ale inimii noastre: biserica, școala, casa, țara. Cred că aici am putea adăuga și spitalul. Prin anvergura lui sumbră din ziua de azi, numai sfânt nu poate fi. Dar cred că stihile tăioase și dureroase care îl populează ne provoacă să vedem suferința cu o perspectivă insolită, prin care o putem sfinți și valorifica.

Suntem în cadrul unei școli în care putem verifica amănunțit tot ceea ce am spus mai sus despre toposuri. Școala este clar o experiență definitorie pentru om. Dar în ce măsură este ea sacralizată? Desigur că nu poate avea încăr-

cătura unei biserici, dar desfășurarea de forțe sufletești care are loc în ea lucrează pentru devenirea omului într-o desăvârșire. Nu cred că putem clarifica această secvență de viață, ci doar să dăm exemplul unor taine: tradiția mentoratului platonician reinventată de Constantin Noica (în pură tradiție culturală, dar și cu detalii *comunional-sapiențiale*, de necunoscut prin care se alege învățătura), modul în care tradiția antică europeană s-a propagat printr-un sistem școlar nu atât de oficializat ca astăzi, sau, unul dintre cele mai bune exemple pe care le-aș putea numi, minunea prin care Sfânta Tradiție cu învățătura ei s-a transmis, neatinsă de secole. Cuvântul pe care în mod intenționat l-am repetat este *tradiție*. Sunt ferm convins că școala este purtătoarea acestei uriașe tradiții, neînțeleasă și neapreciată în esența ei.

La final, în calitate de profesor de latină, îmi vine să ridic stindardul unei revolte obișnuințe culturale de-ale omului, pe care astăzi nu mai avem șansa de a o numi valorificată: clasicismul greco-latin. Aceasta este statistica, dar nu se numără printre evidențe și puterea nădejdi în renaștere. Pot enumera multe calități și avantaje ale acestui domeniu, dar singurul și cel mai valoros argument pe

care îl aduc elevilor este că studiul unei limbi ne antrenează mai profund hormonii fericirii decât jocurile pe calculator sau alte activități de adolescent. Acea matematizare filologică a materialului de studiat ne învață multe lecții de viață: ordinea inefabilă, concretețea și eleganța. Ca să ating puțin mândria elevilor, am conchis simplu și sentențios: te face mai deștept. Desigur că nu este singura opțiune, dar este una sigură. Ce legătură are cu sacralitatea unui loc?

Cred că cea mai importantă lucrare din școală, care o sfințește în moduri nebănuite, este liturghia cunoașterii, iar limbile clasice sunt o rânduială veche, încercată și temeinică. Oare va mai gândi astfel cineva și mâine, în forul acela ciceronian, al consensului dintre cei mai buni?

Primul colindător a fost Lumina

Colind 1

Într-o noapte, la iernat,
Pe un cer întunecat
O stea luminoasă
Magii pe cale-i aşază.

Într-o peşteră se arată
Pruncul şi Maica Lui Preacurată,
Iar doi boi cu suflul lor
Încălesc pe Domnul tuturor.

S-a născut Hristos cel Bun
Ce ne mântuie-n Ajun
Şi ne iartă de păcate,
Şi ne aşază în palate!

Moise Nicolae, cls. a IV-a

Colind 2

S-a născut Iisus micuţ
Şi-a plâns ca un copiluş,
Dar pe cruce când L-au pus,
Cu îngăduinţă de Sus,
S-a văzut de ce-a venit
Căci pe om l-a mântuit,
Pământul l-a înnoit.
Taci, Iisus, Copil micuţ
Nu plânge, drag copiluş,
Că de nu Te-ai fi născut,
Toată lumea ar fi răcut
În păcatul lui Adam,
Acum şi din neam în neam.

Ioan Macovei, cls. a IV-a

Colind 3

În seara asta de Crăciun,
E sărbătoare mare,
Căci Domnul nostru S-a născut
Şi am găsit salvare.
Îngerii în ceruri, Sus,
Sărbătoresc minunea,
Iar noi ne bucurăm cu ei
Acum şi-ntotdeauna!
Veniţi cu toţii să cântăm,
E zi de bucurie
Şi laude să-I înălţăm
Cu toţii câte-o mie!

Anastasia Paloş, cls. a IV-a

Anastasia Paloş, cls. a IV-a

Ana Nicolae

Înv. Teodor-Mihail Gavrilă

Cu adevărat, binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, căci Dumnezeu este Domnul şi iată, El S-a arătat nouă”, iar noi grăim neînţelegând taina... murmurau magii, colindând pământul. „Slavă Ție, Celui ce ne-ai arătat Lumina!”, căci „Lumină este Tatăl şi Lumină este Fiul”... au grăit, în cete, îngerii.

Pământul s-a cutremurat amintindu-şi de lumina cea dintâi, care l-a scădat odinioară, pe când soarele însuşi se încălzea la razele pământului. Niciuna dintre cele care s-au şoptit, grăit ori cântat despre Lumină nu s-au rostit, nici rostuit în deşert, ori sub stâncă, nici în văzduh, ci în glas de ape multe şi în tunete de liră, de la un capăt la celălalt al universului: Împăratul vine! Şi iată, a venit şi a cutremurat lumea în lumină şi S-a încăput cum doar iubirea se cuprinde în trei silabe: dra-gos-te. Aceasta este taina Lui, din veac în cuvânt ascunsă, iar Cuvântul acesta dragoste este.

Primul colindător a fost lumina, iar primul colind a fost evanghelia care a erupt din Tro-nul Ceresc până la iesle, din mitrasul Fecioarei; doar străfundurile iadului sunt străine Ierusalimului şi n-au primit evanghelia Adevărului, vestea Întrupării Împăratului.

Prima liturghie în lume a fost a celor care şi-au primejdut sufletul, ca să-l câştige şi deschis au mărturisit rostul cuvântării. Unde se îngemănează rostirea sobră a trupului cu primirea sălăşluirii Duhului în inimă, acolo se făptuieşte liturghie, Creatorul restaurează creaţia. În ce se împreunează lumea celor de jos cu a celor de sus decât în doxologia frumosului Luminii? În Cuvânt şi prin cuvânt. Ce alt folos mai înalt ar avea cuvântarea, alta decât să-L slăvească pe Dumnezeu?! Orice împărat trimite emisarii care vestesc venirea şi trecerea lui prin împărăţie; cu atât mai mult, Împăratul împăraţilor a fost vestit de la început. Iar emisarii nu sunt fieştecare, ci înalţi demnitari, împodobiţi cu

haină împărătească și purtând însemnele împăratului lor.

De când Adam a risipit Raiul, primul emisar al Fiului S-a făcut Tatăl, vestind și promițând Universului că-I va trimite Împărat, să-l răscumpere din domnia glasului străin al neiubirii. Evanghelia a animat omenirea în cel mai discret și smerit fel, într-o desăvârșită delicatețe dumnezeiască. Nostalgia și nerăbdarea venirii lui Mesia au fost transfigurate în bucurie de nevinovăția pruncilor și a copiilor, care se fac altare luminoase de peste 2000 de ani și, pelerini, merg ca emisari ai Pruncului, jertfind jertfa de cuvânt evanghelic.

Cum să cuvânte cosmosul, azi, când răul întinde întunericul său peste lume? Precum lumina crapă de ziua și alungă întunericul, așa trebuie să crape doxologia colindului întunericul tăcerii și să răzbească la vinovăția lumii, prin nevinovăția copiilor, a căror împărăție vine și cuprinde creația.

Sus să avem inimile, urmând luminii și mergerii astrului frumos, Steaua lui Hristos, care arată tainic Calea, Adevărul și Viața!

Luigi Bambulea, prof. limba română

În urmă cu mai multe decenii, un filosof german influent (cunoscut în special cercetătorilor și profesorilor) a făcut o afirmație care poate neliniști: „Nu există producție de sens administrativ”. Mai precis, pentru Jürgen Habermas, instituțiile nu pot crea sens în măsura în care ele sunt doar *birocrație* și doar *administrație*. În însăși entitatea instituțională și în acțiunea ei ar rezida o energie „diluantă”, non-constructivă, opusă, în principiu, elanurilor vii și edificante ale spiritului. M-am întrebat adesea – și nu am încă un răspuns definitiv – dacă această observație cuprinde și instituția școlară.

Habermas se pronunțase într-un context de revoltă generalizată împotriva formelor tradiționale ale civilizației și societății occidentale; el se pronunța deci în primul rând împotriva ideii înseși de *instituție* formală, dirijată de forța centralizatoare a statului suveran. Dar, dincolo de contextul rebel al aceluia versatil '68 – când studenții înșiși vedeau viața oriunde altundeva decât în universități –, afirmația lui Habermas conține un adevăr. Am greși, ignorându-l. În cultura creștină – și, mai adecvat spus, în Biserică –, acest adevăr a fost formulat de primul teolog creștin, Pavel din Damasc, care ne binecuvânta pentru aceea că

Învățământ și Adevăr

am devenit „slujitori ai noului legământ; nu ai literei, ci ai duhului: pentru că litera ucide, iar duhul face viu” (în greaca folosită de apostol, acest principiu are o rezonanță memorabilă: „...tò gâr gramma apokténnei, tò dè pneŭma zôopoiei”).

Ca orice acțiune umană (fie ea privată sau publică, individuală sau colectivă), educația și învățământul își desfășoară vocația între aceste limite, sinonime ale vieții și ale morții: sterilitatea cuvântului, pe de o parte, și fecunditatea sensului, pe de alta. Litera și cuvântul sunt vectori sau vehicule ale unui conținut; sensul și duhul sunt conținutul. Iar acest conținut poate fi considerat adevărul (nu neapărat în accepție ultimă, ci adevărul despre natură, despre om și despre ființă, așa cum se mediază el prin limbajul și prin instrumentele diferitelor științe și discipline). Școala se află pe calea propriei vocații atunci când îl realizează.

Predau – oficial și formal – doar din 2014. Dar nu mi-a trebuit mult timp (și, oricum, nu șapte ani) pentru a conștientiza că adevărata sarcină a unui dascăl este aceea de a crea sens. Ar fi însă o iluzie încercarea de a-l crea în afara formelor. Dacă sensul nu subzistă în literă, atunci el subzistă cu atât mai puțin în haos. De aceea, am avut de la început convingerea – am avut-o, de fapt, dintotdeauna, chiar dacă nu am știut să o formulez – că litera și

duhul se condiționează reciproc; că formele (inclusiv cele birocratice) fără sens nu au nicio relevanță, că sensul (inclusiv cel spiritual) fără formă nu are nicio evidență (în creștinism, Întruparea oferă, din acest punct de vedere, un model lipsit de orice echivoc; la fel, Liturgia sau icoana. În timp și în materie, adevărul – chiar cel revelat – se comunică prin forme). Așa încât, pentru mine, instituția educativă – școală, facultate sau cerc cultural informal – înseamnă sens mediat coerent, artă și tehnică a împărtășirii sensului, „protocolul” iluminat al devenirii.

Am o aversiune intratabilă față de prețioșii și pretențioșii care își ascund insignifianța, sterilitatea și lipsa de spirit în spatele codurilor, al regulamentelor, al normelor. Dar nu mă impresionează nici „romanticii” care, abolind orice formă în numele unei libertăți fără scop ori conținut, hoinăresc prin peisaj și predică emanciparea de sistem, fără însă a ajunge vreodată la vreun rezultat. (Or, libertatea care nu rodește este întotdeauna suspectă.) Precum orice creație coerentă, și educația – care creează personalități și inteligențe – este în același timp sistem și conștiință, disciplină și zbor, normă și vis. Știm cu adevărat să le sintetizăm? Cele dintâi (sistem, disciplină, normă) sunt litera (adică matrită), cele din urmă (conștiință, zbor, vis) sunt duhul (deci conținutul). Visez, de aceea, la o școală care, știind să cultive în copilul abia alfabetizat conștiința necesității formei, își permite să îi permită adolescentului de mai târziu libertatea spiritului, a gândirii, a cuvântului, chiar a imaginației. Învățământul ajuns la sens înseamnă literă vivificată de conținut, adevăr întrupat în sistem. Deci proiect de transformare a materiei inerte în viață, a haosului din persoana informă a unui copil în cosmosul personalității mature. Învățământul este, adică, o metodologie a adevărului.

Am privit într-o zi, demult, o orhidee (oferită de mama recunoscătoare a unui elev „salvat” *in extremis*, ea însăși profesoară de literatură, dar, vai, ineficientă pentru propriul copil). Elevii mei, mi-am dat seama, sunt asemeni acestei orhidee: de o mare frumusețe sufletească, dar incapabili de a se susține singuri. Ei nu au cucerit încă verticalitatea. Au nevoie de sprijin, tija lor este forma plină de conținut a profesorului – iar în lipsa acestuia, se vor târî, cu toată frumusețea lor, întreaga viață. Elevii sunt niște harfe de argint, însă neacordate încă. Tot ce trebuie făcut este să le acordăm intelectul și sufletele. Diapazonul este, într-adevăr, exigent, singura lui „formă” este clarisima notă *la*; dar, odată acordate cu ajutorul lui, armoniile acestor harfe vor fi încântătoare. Să fie, oare, întâmplător că primul mare pedagog grec, Pitagora, a impus studierea muzicii, pe lângă geometrie sau astronomie, în școala sa?

Toate aceste reflecții sunt, într-o anumită măsură, teorie. Dar, realitatea pe care ele o aproximează este concretă. De-a lungul anilor, am dat o expresie vie experiențelor, observațiilor și meditațiilor mele despre educație, învățământ și școală, sub forma unor principii de ordin pedagogic. Le-am notat, le-am păstrat, am revenit uneori la ele și, mai ales, le-am practicat. Nu consider o indiscreție faptul de a le împărtăși, cu atât mai mult cu cât, la începutul de drum al Liceului „Sfinții Trei Ierarhi”, ele ar putea inspira sau motiva. Acestea se adresează atât profesorilor, cât și elevilor. Văzând și înțelegând responsabilitatea ce le revine dascălilor, elevii (sau părinții lor) ar putea fi, ei înșiși, mai conștienți de gravitatea și de frumusețea întâlnirii zilnice care se petrece în sala de clasă.

Decalog pedagogic de uz propriu

Să acționezi, înainte să reacționezi; să acționezi, înainte să sancționezi; și, mai ales, să raționezi înainte să acționezi.

Pe negativiști, pe sceptici și pe comozi îi tratezi oferindu-le o idee în care să înceapă să creadă cu toată fința lor.

Scoate-ți elevii din inerție și din rutină, ei le urăsc. Nu îi plictisi, obosește-i! Și refuză să faci din școală o instituție a infantilismului. Nici măcar copiii mici nu agreează adulții care se copilăresc sau se prostesc în fața lor.

Nu sta în fața celor mai buni, ci în spatele celor mai slabi.

Fii nobil cu ei, tratează-i ca pe niște prinți. Dar provoacă-i la duel dacă violează codul onoarei. Zero toleranță în fața prostiei voluntare, a răutății, a lenei și a ignoranței!

Crede în ei mai mult decât cred ei înșiși, părinții lor sau ceilalți profesori. Arată-le asta cu ostentație (dar nu cu naivitate). În timp, te vor imita.

Inspiră-le elevilor valorile pe care le face vizibile disciplina ta. Nu te vor evita, uita sau dezamăgi prea ușor dacă vei fi un mentor.

Profesorul funcționează ca o prismă în fața clasei; el este o prismă intelectuală și spirituală; descompune lumina în culorile perceptibile pentru ochii fragili ai copiilor. Dar nu se teme să le rănească uneori retina, nu îi menține în orbire de teama de a nu le smulge câteva lacrimi.

Pune totul în perspectivă. Arată-le orizontul. Doar dinspre concluzie premisele par relevante. Dacă reușești să le desenezi priveliștea în minte, faci cu ei orice.

Pune-i pe elevii tăi la masa culturii: te vor urma oriunde îi vei chema și oricât de incomod le-ar fi. Cei care nu vin erau nechemați.

Lecție de viață – Profetul de la Rohia

Alexandru Vesa, prof. economie

Nicolae Steinhardt este un autor cunoscut de creștinii români, mulți dintre noi ne-am bucurat sufletul, citind paginile *Jurnalului fericirii* sau minunatele eseuri-predici din *Dăruind vei dobândi*. Însă, mai puțin cunoscută publicului larg este o altă latură a acestuia: aceea de gânditor politic. În anii '30, Steinhardt are o intensă activitate de publicare a unor texte cu specific politic: teza de doctorat în drept constituțional, eseurile despre iudaism (scrise în regim de urgență, din cauza progresului nazismului), articolele din *Revista burgheză*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Libertatea* ș.a.

Vremurile tulburi au adus mereu în prim-plan Adevărul, în cuvinte vii, rostite de oameni demni, cuvinte care pot reprezenta adevărate călăuze. Zaharia Sângeorzan l-a numit pe Nicolae Steinhardt *Profetul de la Rohia*. Având în vedere rândurile care vor fi citate în acest scurt articol, consider că eticheta i se potrivește.

În ultimii ani observăm că, din păcate,

statele occidentale au abandonat drumul care a dus la dezvoltarea civilizației moderne. Marxismul cultural, care de mulți ani a dospit în cele mai mari universități ale lumii, s-a revărsat acum și face ravagii și în Europa. Cei trei piloni pe care s-a fondat Europa modernă (dreptul roman, filosofia

antică și Evanghelia), plus proprietatea privată, par a fi astăzi, în optica noilor ideologi, cauzele tuturor problemelor. De asemenea, observăm că baza societății – familia, credința, micul întreprinzător, clasa de mijloc – este supusă unor atacuri constante. Iar patriotismul, tradiția, suveranitatea țării au devenit termeni suspecti. Cine nu acceptă gândirea unică și orbirea entuziastă este imediat etichetat ca fiind retrograd sau reacționar.

Nici economic nu stăm mai bine: proprietatea privată, fiind văzută ca un rău, s-a pornit astfel pe drumul colectivismului, al centralizării și a dirijării economiei, activismul statal guvernamental și supraguvernamental, devenind *mainstream*.

Last but not least suntem în plină criză pandemică. Iar, ca unică soluție de revenire la normalitate, ni se invocă un soi de fascism sanitar, un apartheid medical. Într-un mod profetic, Steinhardt scria în anul 1935: „Iar alții ar voi să vadă lumea organizată după stilul și asemănarea unui spital. Ei visează numai analize, controale, vizite, inspecții, injecții, certificate, fișe, observații, carantine, diete, prescripții și operații. Societatea omenească ar deveni, în acest vis urât, un sanatoriu cu disciplină de fier, cu paturi numerotate, pază la poartă, o plapumă de om, 250 g de pâine pe zi, un număr fix de calorii, vaccinuri săptămânale, radiografii lunare, măsurători anuale și înmormântare igienică la sfârșit. Utopica cetate fiind, firește, condusă de doctori.”¹

Trăim vremuri istorice, suntem la răscruce de vremuri – așa cum bine menționa Pr. Vasile

1 N. Steinhardt, *Articole burgheze*, ed. îngrijită de Viorica Nișcov, Polirom, Iași, 2008, p. 97

Între pentru cultura lui (vastă, multiplă, neex-
travagantă). Nu govai a mărturie: pe oamenii de cultu-
ră, în general, nu-i în drăgesc, îi respect, ceea ce
e cu totul altceva. Îi respect pentru puterea lor de
muncă, pentru răbdarea lor, pentru puterea lor de as-
simulare, memoria lor, capacitatea lor de asi-
milare și sistematizare și pentru atitudine de nerăspu-
năsită calitate a neplictisului și a perseverenței. Sunt
înăsa, și nu puțin, serii, scotoși, îngimfali și mărge-
niți (mărginiți de specialitatea lor, de stămintarea poten-
țialului lor imaginativ). Dar pe aia care practică și
trăiesc cultura așa cum poate fi iubită viața, cu nesat,
cu pasiune, fierbinte, neburnește, care-vorba lui François
Mauriac – sunt stăpiniți de conștiința cunoașterii.
pentru care cultura nu e o treabă, o îndelungă, o
profesiune, ci o vocație, o patimă, un vis, un stăruie, ceva
mult mai apropiat de senzualitate decât de intelect,
un soi de poker jucat într-un han din far-west cu
revolverele pe masă, pe viața și

în excelența sa carte². Din păcate, trăsăturile nazismului și comunismului se regăsesc în mare măsură în societatea actuală: interesul individual este eliminat de cel public, restricții, cenzură, denunțarea semenilor, îndoctrinare în masă, fanatism, frică, obediență față de stat, piața liberă este din ce în ce mai mult înlocuită cu economia planificată, în locul statului de drept avem instituții arbitrar, folosirea violenței. Desigur, la fel cum s-a întâmplat și în cele două totalitarisme ale secolului trecut, răul poartă masca bunelor intenții.

Ce e de făcut? În primul rând, să avem în minte un citat din Steinhardt: „Biruina nu-i obligatorie; obligatorie e lupta”. În continuare, alte sfaturi date de marele cărturar și disident:

la nivel individual:

☞ să nu tăcem, să rostim că 2+2=4: „(...) formula aceasta aparent numerică este de fapt abstractă și algebrică, ea cerându-se mereu tradusă, exemplificată, surprinsă în timp; și anume, de fiecare dată în conformitate cu

adevărul atunci interzis”³.

☞ să cultivăm virtutea: „La închisoare, înspre amurg, am aflat ce-i aia bunătate, bună cuviință, eroism, demnitate. Vorbe mari! Vorbe goale! Vorbe mari și goale pentru șmecheri și turnători: vorbe mari și de mare folos și pline de înțeles când le simți răcoarea în iezerul de foc și le poți gusta farmecul experimental”⁴.

☞ să fim mai puțin siguri că oamenii (masele) prețuiesc prea mult libertatea: „Să fim deci mai puțin convinși, noi, intelectualii și deținuții politici, că toată lumea se omoară după libertate”⁵.

☞ să ne vindecăm de „opiumul intelectualilor” (adică de socialism): „Tu, ani numeroși înainte de Raymond Aron, ai știut și mi-ai dovedit că opiumul intelectualilor se numește socialism” (N. Steinhardt către Emanuel Neuman).

☞ să nu cădem și noi în fanatism: considerat de Steinhardt unul dintre păcatele capitale;

☞ să ne iubim țara, să ne cinstim strămoșii și eroii: în opinia autorului, România este o

2 Pr. dr. Vasile Gavrilă, *Răstignind Lumina Lumii: Liturgia Cuvântului la răscruce de vremuri*, Fundația „Tradiția Românească”, București, 2020

3 N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, ed. îngrijită de Virgil Bulat, Polirom, Iași, 2008, pp. 69-70

4 *Ibidem*, p. 163

5 *Ibidem*, p. 130

anagramă pentru „Om în Rai”.

la nivel politic:

☞ un prim pas ar fi să nu se mai încălce Constituția;

☞ unii doctori ar trebui să revină la meseria lor și să nu mai fie decidenți politici (nu pot realiza o evaluare obiectivă, care să includă efectele sociale și economice pe termen scurt și lung);

☞ să înțelegem că libertatea economică stă la baza oricărei societăți civilizate și libere, sistemul capitalist îmbunătățind viața indivizilor (când statul nu favorizează corporațiile sau alte grupuri de interese, așadar când vorbim de o piață liberă): „Evreii de astăzi sunt fiii epocii liberale. Departe de a fi semnul unor vremuri mai bune pentru evrei, mișcarea de socializare, de capitalism de stat, de concentrare, de cooperare și de monopol se întoarce, mai devreme sau mai târziu, împotriva lor (...) El pune libertatea economică la baza oricărei societăți în care viața evreilor este posibilă”⁶.

⁶ Em. Neuman & N. Steinhardt, *Eseu despre o concepție catolică asupra iudaismului. Iluzii și realități evreiești*, ed. îngrijită de Ioan Chirilă, Polirom, Iași, 2009, p. 317

☞ să fim conștienți de faptul că libertatea este strâns legată de morală, virtute și religie: Steinhardt nu asociază libertatea cu libertinajul; de asemenea, amintește câteva reflecții ale prietenului său Emanuel Neuman, conform căruia „morală e izvorul libertății, morală e condiția libertății, morală e pavăza libertății”⁷.

PS: Cine-și repetă mereu maxima lui Kierkegaard: „Contrariul păcatului este libertatea” și, cine știe că libertatea este bunul suprem, înțelege ce poate însemna creștinismul⁸.

⁷ Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, ed. îngrijită de Virgil Bulat, Polirom, Iași, 2008, p. 476

⁸ *Ibidem*, p. 519

Biochimia fericirii

Georgeta Neagu, prof. biologie

Cel mai frumos și mai convingător discurs despre dragoste este îmbrățișarea!

Pr. Prof. Dumitru Stăniloae

De la scrierile antice până în prezent, fericirea a rămas un ideal, mai mult sau mai puțin tangibil. Descrisă deseori ca o utopie, fericirea a fost asociată cel mai adesea cu iubirea.

De-a lungul timpului, studiul fericirii s-a transformat într-o abordare multidisciplinară, care atrage interesul psihologilor, neurologilor, dar și al experților din domeniul economic sau al științelor politice. Ne putem raporta la fericire dintr-o perspectivă literară, filosofică, sociologică sau dintr-una psihologică, respectiv neuroștiințifică. În articolul de azi, însă, vom privi fericirea prin prisma neuroștiinței.

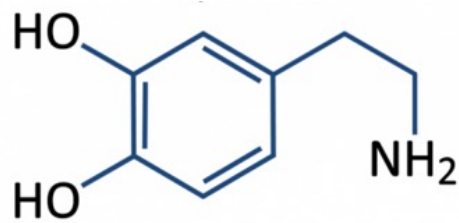
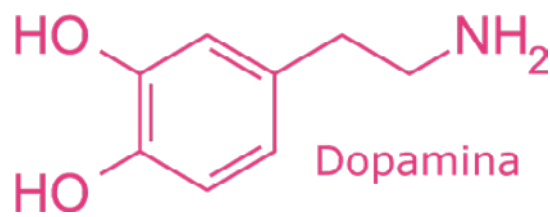
În prezent, există numeroase informații și studii referitoare la hormonii fericirii, acele substanțe chimice produse de diferite glande endocrine, responsabile cu starea de bine.

Principalii hormoni ai fericirii sunt *serotonina*, *dopamina*, *oxitocina* și *endorfinele*. Nivelul acestor substanțe depinde într-o mare măsură de gene, dar și de acțiunile fiecărui individ. Vestea bună este că producerea acestor hor-

moni poate fi stimulată prin metode simple, dar eficiente, precum sportul, muzica, rugăciunea, lectura sau prin consumul anumitor alimente.

Dopamina, considerată a fi hormonul bucuriei și al acțiunii, stimulează creativitatea, motivația, luarea deciziilor, concentrarea și atenția. Funcțiile vitale ale creierului precum memorarea, învățarea, somnul sunt influențate de nivelul dopaminei. Studiile arată că un deficit al dopaminei este implicat în apariția unor afecțiuni medicale, precum depresia sau boala Parkinson. Persoanele extrovertite au un nivel mai ridicat al dopaminei, iar persoanele introvertite, care manifestă o lipsă a încrederii în sine, prezintă un nivel al dopaminei mult mai scăzut comparativ cu oamenii extroverți.

Când suntem „săgetați” de Cupidon, creierul nostru este „inundat” de **dopamină**. Acest hormon se produce la nivelul sinapselor neuronale și este cel care induce starea de euforie și ne intensifică trăirile. Astfel, în perioada

îndrăgostirii se intensifică emoțiile doar de la o simplă privire, o mică atingere sau la auzul vocii persoanei iubite. Dopamina generează un spectru întreg de senzații și o furtună de emoții – de la frică și timiditate până la fericire și euforie. Fiecare simte și vede iubirea în felul său – unora le cresc aripi, iar alții simt o adevărată suferință. Medicii avertizează că aceste răspunsuri fizice ale iubirii pot lucra în dezavantajul nostru. Vechea zicală „dragostea e oarbă” pare să fie susținută de concluziile cercetătorilor. Practic, în faza de îndrăgostire avem tendința de a idealiza persoana iubită și de a vedea doar lucruri pe care dorim să le vedem, îndepărtându-ne astfel de viziunea obiectivă și rațională.

La primii „fluturi din stomac” apare și **adrenalina**, hormonul produs de glandele suprarenale, care ne intensifică aptitudinile fizice. Datorită adrenalinei simțim uneori că putem muta munții din loc pentru persoana iubită.

Există totuși un mister pe care oamenii de știință nu-l pot rezolva încă. Ce anume declanșează aceste sentimente de dragoste, cum alegem de cine ne îndrăgostim? Toate acestea diferă de la persoană la persoană. Nu se știe ce anume de-

clanșează această adevărată „avalanșă” de reacții chimice.

Serotonina sau hormonul fericirii este un neurotransmițător produs la nivelul creierului, care are un efect determinant în reglarea somnului și asupra încrederii și stimei de sine. Serotonina înlătură stările depresive și accentuează sentimentele pozitive. Nivelul serotoninei crește atunci când oamenii se simt importanți sau când fac parte dintr-un grup. În schimb, persoanele care se simt singure, depresive, au un nivel scăzut de serotonină.

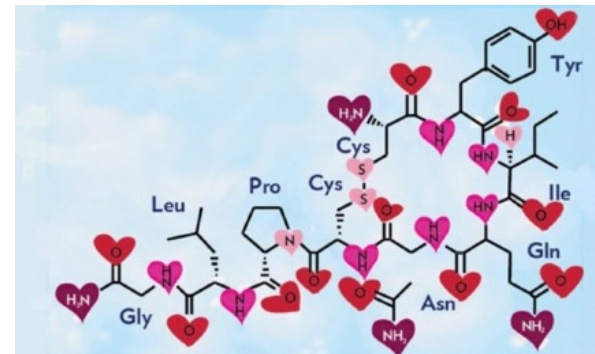
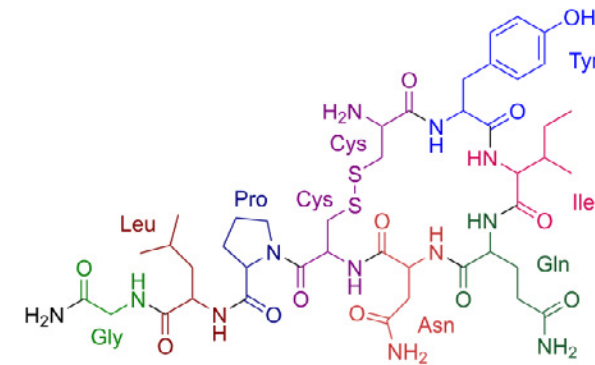
Schimbarea stilului de viață aduce însă numeroase beneficii celor cu un nivel scăzut al serotoninei. Activitățile în aer liber, rugăciunea, gratitudinea sunt doar câteva din metodele ce îmbunătățesc nivelul acestui hormon.

Endorfinale au fost descoperite în anii '70, Roger Guillemin și Andrew W. Schally câștigând premiul Nobel pentru studiul acestora. Aceste substanțe sunt eliberate în cantitate mare în timpul exercițiilor fizice intense, atunci când sunt consumate anumite alimente precum ciocolata neagră sau atunci când ascultăm muzică. Râsul este o altă modalitate de a crește nivelul endorfinelor, din acest motiv au apărut numeroase cluburi unde râsul este practicat în scop terapeutic.

Endorfinale scad agresivitatea, reduc stresul, anxietatea și au efect analgezic (ameliorează durerea fizică). Din păcate, efectul lor este pe termen scurt și dau dependență, astfel încât oamenii sunt mereu în căutarea plăcerilor scurte, de moment.

Ocitocina sau oxitocina, secretată la nivelul hipotalamusului, mai ales în timpul nașterii și alăptării, este cunoscută drept hormonul tandreții, atașamentului, al legăturilor sociale și fidelității.

Cercetătorii sunt de părere că acest hormon ajută la îmbunătățirea relațiilor sociale și, la fel ca dopamina, este responsabil cu starea de bine și euforie atunci când ne îndrăgostim. Studiile au arătat că o cantitate mai mare de o oxitocină îi face pe oameni mai buni, mai încrezători, optimiști.

Pentru a crește în mod natural acest hormon al fericirii, experții recomandă activitățile sportive de grup, exprimarea afecțiunii față de cei dragi, îmbrățișările sau timpul petrecut alături de un animal de companie.

Pentru toți hormonii fericirii, experții preocupati de studiul acestora au identificat câteva metode generale de îmbunătățire a statutului lor:

Cât mai mult **timp petrecut alături de cei dragi** (familie, prieteni) și exprimarea frecvență a dragostei și a recunoștinței pentru aceștia; să-ți exprimi aprecierea față de un coleg sau față de mama care tocmai ți-a gătit felul de mâncare preferat este un mod prin care întărești legătura emoțională pe care o ai cu persoana respectivă. Momentele de exprimare a recunoștinței ajută la eliberarea *ocitocinei*. Totodată, actele de voluntariat, de caritate, gesturile frumoase pe care le faci contribuie la producția *endorfinelor*.

Activități în aer liber: timpul petrecut în natură, la lumina soarelui, este benefic pentru eliberarea *dopaminei* și a *serotoninei*, așa că avem încă un motiv pentru care merită să transformăm mersul pe jos într-o prioritate zilnică. Astfel, cele 30 de minute de mers pe jos, recomandate de specialiști, nu sunt esențiale doar pentru menținerea sănătății fizice, ci și pentru sănătatea emoțională.

Odihnă suficientă: odihna de calitate reglează nivelul de *dopamină* – iată încă un argument pentru a transforma cele 8 ore de somn, recomandate de specialiști, într-o prioritate.

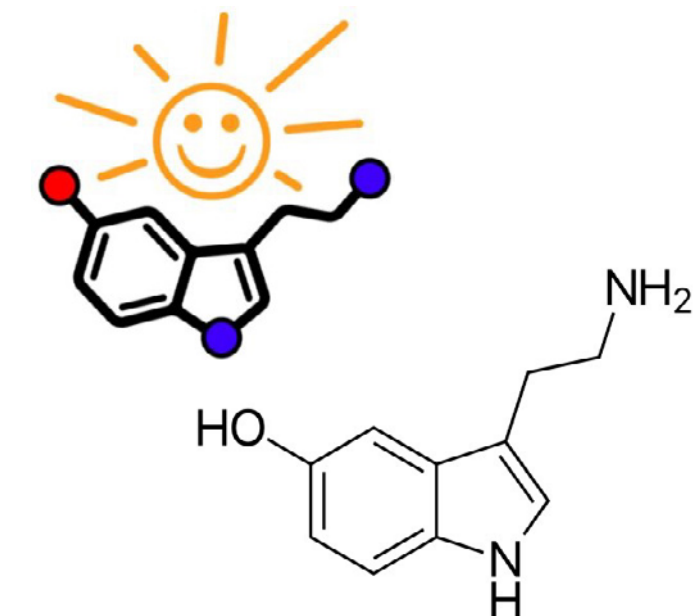
Hrană sănătoasă: există alimente bogate în triptofan, aminoacidul din care este produsă serotonină: carnea de pui, carnea de curcan, nucile, bananele, produsele lactate (iaurtul și o varietate de brânzeturi), fasolea. Totodată, există alimente care conțin serotonină. Cele mai bogate în acest hormon sunt nucile, bananele, ananasul, kiwi, prunele și tomatele.

Practicarea regulată a unui sport, a meditației și rugăciunii;

Petrecerea timpului alături de animalele de companie;

Modul în care acționează hormonii fericirii reprezintă un domeniu permanent de cercetare. Un singur hormon nu este responsabil pentru o singură funcție, iar obținerea unei vieți fericite nu depinde de creșterea unui singur hormon la un nivel cât mai înalt. Și aici este nevoie de un echilibru, ce poate fi obținut printr-o atenție deosebită arătată propriei persoane și aproapelui.

Conexiunea dintre oameni și iubirea aduc adevărată stare de bucurie, care nu necesită bunuri, achiziții sau alte obiecte perisabile. Cum spunea Părintele Dumitru Stăniloae: „Iubirea este înrădăcinarea omului cu Dumnezeu. Ea unește la maxim persoanele umane fără să le confunde. În iubire se arată plenitudinea existenței”.

Întâlnirea minunată a Omului potrivit cu locul potrivit

Adrian Opre este profesor universitar la Departamentul de Psihologie și decan al Facultății de Psihologie și Științele Educației a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, titular al cursurilor „Psihologia personalității”, „Psihologie cognitivă”, „Consiliere psihologică: programe de intervenție cognitivcomportamentală”,

„Coping religios în consilierea psihologică”, „Personalitatea: diagnoză și intervenție” și președintele Asociației de Științe Cognitive din România.

În ultima decadă, preocupările sale profesionale s-au focalizat, prioritar, asupra elaborării și derulării unor programe de dezvoltare a competențelor socio-emoționale la copii și adolescenți, asupra formării continue a cadrelor didactice din învățământul universitar și preuniversitar, dar și asupra modalităților de compatibilizare a strategiilor de consiliere și psihoterapie cu principiile și practicile religioase creștine.

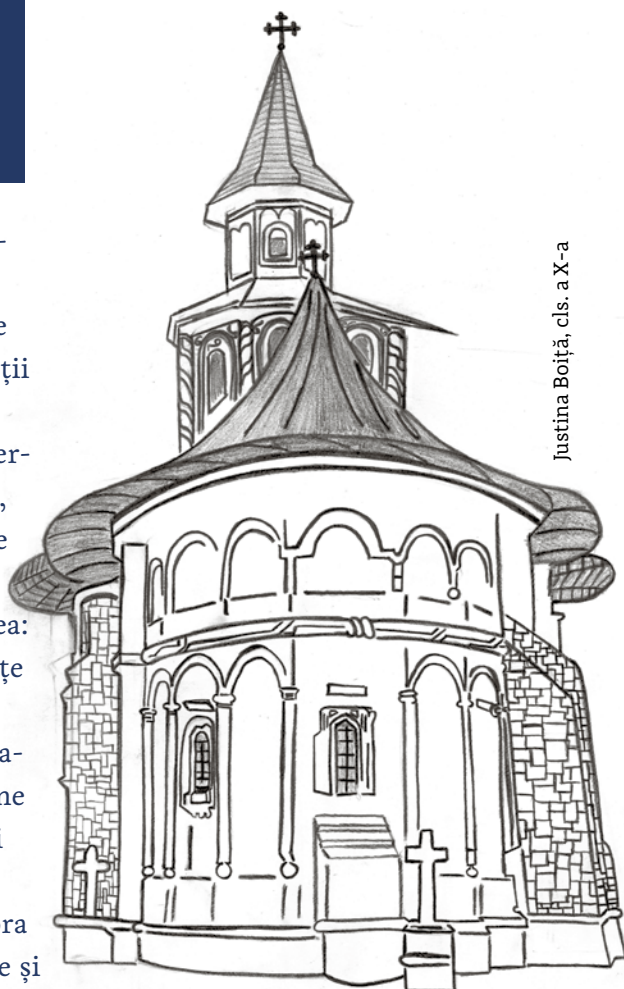
„Fiecare dintre noi are vocația sa proprie, misiunea sa proprie în viață, de a duce la îndeplinire o anumită sarcină care se cere împlinită. De aceea, niciunul dintre noi nu poate fi înlocuit și viața lui este irepetabilă. Așadar, sarcina fiecăruia dintre noi este pe atât de unică, pe cât de unică este oportunitatea lui de a o împlini.”

Viktor Frankl

Adrian Opre: Ați inserat la început un citat din Viktor Frankl, mottoul rubricii, pe care îl consider foarte bine-venit în contextul dialogului nostru. De ce spun acest lucru? Deoarece, de-a lungul secolului XX, puțini la număr au fost psihologii care s-au aplecat asupra sensului și semnificațiilor profunde ale vieții noastre. În plus, aceștia au fost ignorați sau tratați adesea

superficial, cu vrere și fără de vrere, de către cei care au făcut analize diacronice asupra evoluției psihologiei de la apariția ei și până în prezent. Viktor Frankl, părintele logoterapiei, a adus o contribuție foarte importantă la revigorarea psihologiei, în special prin interesul și îndemnul său adresat colegilor psihologi și nu numai, cu privire la atenția pe care trebuie să o acordăm sensului

și **semnificației** vieții. Aceasta a devenit preocuparea lui de căpătâi, determinându-i pe contemporani să-l supranumească *profetul sensului vieții*. Iată, așadar, de ce mi-a făcut plăcere să văd acest motto în prefața rubricii dvs. L-am perceput și ca pe o mărturisire a colectivului editorial privind interesul pe care îl acordă psihologilor, adică deschiderea dvs către dialogul psihologie - religie. Am putea aminti, în contextul aceluiași idei, încă două nume mari ale psihologiei secolului trecut, William James și Michael Maher. Ei merită toată atenția și prețuirea noastră pentru efortul și reușitele lor în ceea ce privește

Justina Boiță, cls. a X-a

reapropierea psihologiei științifice de obârșiile ei din perioada preștiințifică, adică de forma în care ea a fost prezentă mai multe secole în scrierile religioase.

Vă invit să răsucim pe toate părțile proverbul **Omul sfințește locul care este tema acestui număr al revistei...**

Adrian Opre: Raportându-ne la verbul central al proverbului, *sfințește, a sfinți...* cred că am putea limpezi mai ușor sensul și/sau semnificațiile acestui proverb. Sunt convins că, dacă puneți întrebarea aceasta unui număr mai mare de persoane, fie ei adulți, fie elevi, proverbul le va activa în minte diferite sensuri, semnificații. De aceea, aș face mai întâi o delimitare între diferite accepțiuni – poate greșesc, dar așa văd eu lucrurile. Într-o primă accepțiune, laică, ce înseamnă sfințirea locului? Cel mai probabil, cred eu, proverbul se referă la omul harnic, gospodarul și, mai cu seamă, se referă la oglindirea lui în tot ceea ce afirmă și face. Adică? Cum face ceea ce face, cât prețuiește sau cum prețuiește ceea ce face, cât de mult îndrăgește ceea ce face, cum relaționează cu ceilalți în timpul muncii sale, cum se acceptă și

cum îi acceptă pe ceilalți când evaluează munca sa și pe a lor... Socotesc că aceasta este o primă semnificație a mesajului transmis de proverb, care, foarte probabil, se activează în mintea multora dintre noi.

Într-o a doua accepțiune, tot laică și ea, consider că proverbul se referă la o modalitate aparte în care ordinea interioară (mentală) a omului se răsfrânge în ordinea exterioară. Probabil că sună pretențios ce spun acum. Să fiu mai clar... *Om sfințește locul*, pentru mine, exprimă și felul în care ordinea minții noastre se regăsește în ordinea realității care ne înconjoară. Noi ne naștem și creștem într-o ordine prestabilită, de Dumnezeu mai întâi și completată apoi de oameni. Ordinea aceasta își pune amprenta asupra fiecăruia dintre noi, ne influențează, ne induce o ordine, pe care, la rândul nostru, o perpetuăm, adică și noi devenim surse și generatori de ordine. Ordini sau dezordini – căci fiecare dintre noi poate deveni sursă de ordine sau de dezordine pentru lucrurile și persoanele din preajma sa. Altfel spus, disciplina minții noastre se regăsește în sintaxa produselor noastre, cele fizice și cele sociale.

Am putea analiza și un al

treilea sens, tot laic, care deja face puntea către unul moral - religios. Pe acesta l-am putea interpreta ca pe o expresie a unei forme particulare de principialitate, de corectitudine dovedită, adică de anulare voită a ipocriziei, în relațiile noastre cu semenii. Sfințenia ar fi tradusă aici prin statornicia noastră în raport cu un set de principii, de norme și de valori la care aderăm și pe care le respectăm, de la care nu ne abatem, indiferent de circumstanțele în care ne aflăm sau de provocările pe care le avem.

Dacă aș lectura proverbul în dimensiunea sa spiritual - religioasă, atunci l-aș interpreta ca pe un mesaj care ne spune ceva despre munca noastră ca dar pentru Dumnezeu. Adică? Atunci când plănuim ceva, să ne punem, mai întâi, întrebarea: ce ar spune sau cum ar face Dumnezeu dacă ar fi în locul meu? În această accepțiune, munca dobândește o dimensiune transcendentă. Altfel spus, munca poate dobândi rolul și valoarea unei rugăciuni, una rostită din adâncul sufletului și tradusă în faptele noastre. Adesea ne facem griji că nu știm cum să ne rugăm. Dacă ai această îndoială, atunci lasă faptele tale să se roage pentru

Călin Mihaie, cls. a VI-a

Daria Petrache, cls. a X-a

Erica Botnar, cls. a XI-a

Dimitria Budișteanu, cls. a XII-a

tine, lasă-le pe ele să înfăptuiască rugăciunea cu care ai vrea să te adresezi lui Dumnezeu. Dacă tu conștientizezi că rugăciunea este dialogul tău cu Dumnezeu și vrei să fii cât mai sincer în această convorbire, atunci ea va fi însoțită și de o anumită teamă - teama de a nu greși sau de a nu te sminti prin cuvintele pe care le rostești. Ei bine, atunci când cuvintele nu te mai ajută, faptele tale vor fi ruga ta...

Nu cumva proverbul a devenit un clișeu incomod? Cere prea mult de la noi?

Adrian Opre: Sunt convins că pentru mulți dintre cei tineri, și nu doar, a devenit un simplu clișeu. De altfel, orice proverb sau aforism riscă să devină un clișeu, atunci când este repetat exagerat, fără a fi analizat atent și lămurit. Proverbul, prin natura lui, include exprimări metaforice. Ca atare, explicitarea lui este necesară și foarte utilă. Mulți copii nu au avut șansa ca cineva să le descifreze mesajele ascunse în proverbe și zicători. Ca atare nu ar trebui să mai fim surprinși atunci când primim de la ei replici de felul: *la mai lasă-mă cu asemenea vorbe, auzi, să sfințim noi munca... păi, ați muncit voi destul,*

ne va ajunge și nouă! Raportându-se astfel la proverb, prin replica lor e limpede că munca este banalizată, este desconsiderată. Adesea, copiii proveniți din familii înstărite, îndeosebi aceia ai căror părinți s-au realizat economic nu nepărat prin cele mai sănătoase căi, exprimă o anumită condenscedență și chiar o atitudine persiflantă față de colegii lor care acordă credit mesajelor sănătoase extrase din acest proverb. Mai dureros e faptul că această devalorizare a muncii e făcută chiar de către părinții lor prin atitudinile și mesajele pe care le transmit propriilor copii. Din nefericire, uneori chiar și noi, dascălii, putem transmite mesaje nesănătoase, nu neapărat formulate explicit. E suficient să etalezi o anumită demotivare față de ceea ce faci la clasă, în sala de curs, pentru ca elevul sau studentul din bancă să extragă din atitudinea și conduita ta o interpretare nedorită privind valoarea muncii pe care o faci. Iată de ce nu ar trebui să ne surprindă sau să ne supere refuzul sau neputința copiilor de a lua în serios un asemenea proverb. Să ne asumăm responsabilitatea privind demonetizarea proverbului și să ajutăm elevii să treacă dincolo de aparenta lui

simplitate, pentru a pătrunde în profunzimea lui și a-i descifra multiplele sale semnificații.

Mai regăsim, în spectacolul realității, extraordinara întâlnire Omul potrivit la locul potrivit?

Adrian Opre: Evit răspunsul direct, de aceea spun, ne dorim mult, cu toții, să avem oameni potriviți la locuri potrivite. Iar dacă această întâlnire minunată ar conduce și la sfințirea locului, atunci am avea și dovada unei asumări responsabile a omului pentru misiunea sa, aceea de a-și împlini vocația. Altfel spus, ambele deziderate sunt posibile, dacă îți identifici și valorifici corect chemarea. Vorbeam la început despre cele afirmate de Viktor Frankl, despre locul și rostul fiecăruia. Ei bine, nu de puține ori, în contextul cursurilor și al seminarelor de psihologia personalității, le spun studenților cât de important este ca în personologie să ne focalizăm atât asupra aspectelor psihice și comportamentale care ne aseamănă, dar mai cu seamă asupra celor care ne oferă fiecăruia individualitatea sau irepetabilitatea, adică unicitatea. Acestea, consider eu, ne dau cu adevărat valoare. Psihologia, asemeni multor

altor științe, fetișizează uneori abordarea nomotetică: caută să identifice reguli cu aplicabilitate cât mai largă, să formuleze reguli generale, să poată găsi explicații larg valabile privind comportamentul uman. Foarte bine, această abordare te ajută, îndeosebi pentru un demers euristic de înțelegere a ființei umane, dar e mai puțin utilă atunci când vrei să înțelegi individualitatea și mai cu seama atunci când vrei să găsești o soluție particulară pentru cei încercați de provocări și suferințe. Când vrei să-l ajuți pe omul din fața ta, o persoană concretă care suferă, atunci demersul nomotetic este insuficient. În aceste situații evaluarea idiografică e mult mai de folos, căci atenția noastră va fi centrată pe persoana particulară. Pe aceasta va trebui să o analizezi și să o înțelegi, pornind tocmai de la premisa că este o ființă unică și irepetabilă. Ei bine, aceeași abordare (cea idiografică) o consider adecvată și pentru analiza și înțelegerea vocației și, implicit, a potrivirii omului la contextul (locul) său profesional.

Aș mai face aici o completare relevantă, zic eu, în contextul întrebării dvs. Constat, și mă bucură acest lucru, că în psihologia științifică există, în ultima

vreme, preocupări de a face diferențieri mult mai fine, mai exacte, între termeni care de obicei sunt folosiți interșanjabil, și mă refer acum la vocație și chemare. În literatura psihologică contemporană se face tot mai frecvent distincția dintre vocație/*vocation* și chemare/*calling*. Dacă analizăm noțiunea de vocație, ea exprimă o anumită atitudine, o predispoziție pentru un anumit domeniu de activitate, de muncă sau pentru o anumită profesie. În schimb, dacă ne referim la chemare, termenul este mult mai cuprinzător, el este și mai adânc înrădăcinat în sensuri și valențe religioase. Psihologii au început să sesizeze lucrul acesta și au încercat să-l expliceze. Ne va fi mai ușor să înțelegem aceste semnificații dacă facem, mai întâi, distincție între ceea ce înseamnă lucrarea, munca și, respectiv, profesia. Iar pentru aceasta voi face apel, mai întâi, la perspectiva religioasă iudeo-creștină privind lucrarea și munca. La început, noi am primit porunca lucrării, oamenii au fost chemați de Dumnezeu să participe la lucrarea Sa, adică să-I continue lucrarea urmând modelul Său. În mod firesc, am fost chemați să fim continuatorii unei lucrări pe care Dum-

nezeu a început-o - *Tatăl meu lucrează/ Și eu lucrez* - Dumnezeu ne-a îndemnat să lucrăm, dar invitația de a lucra de la început era pentru hrana de care avem nevoie spre viața veșnică. Munca apare abia după căderea în păcat. Până la cădere noi am continuat lucrarea lui Dumnezeu cea începută din veșnicie. Eram creaturi ce puteau crea asemenea Creatorului. Noi am fost creați după chip și asemănare, adică nu numai cu competența/capacitatea de a crea, ci și cu responsabilitatea implicită de a continua, spori creația lui Dumnezeu. Odată cu căderea lui Adam lucrarea aceasta s-a transformat în muncă, adică într-o activitate care este însoțită de efort, de suferință și de durere. Bineînțeles, toate acestea spre folosul și înțelepciunea omului, a celui ce muncеște, dar și a celorlalți. Iată o diferență semantică foarte importantă, între ce înseamnă lucrarea pentru viața veșnică, continuând firesc lucrarea lui Dumnezeu, și munca de după căderea în păcat, cea care a produs o schimbare calitativă importantă. Omul este chemat acum să facă o muncă având o semnificație socială și morală. Profesia, ultimul termen al analizei noastre, poate include

Filoteea Dumitrescu, cls. a X-a

Justina Boiță, cls. a X-a

Maria Blăndu, cls. a XI-a

Sofia Dumitrescu, cls. a VII-a

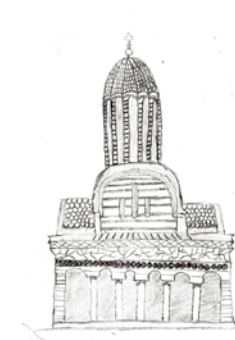
Maria Panait, cls. a VII-a

Ioan Vorel, cls. a VII-a

Marta Giulea, cls. a V-a

Teodor Țîțarcă, cls. a VIII-a

mai multe tipuri de muncă, adică mai multe activități formal dobândite. Poți avea mai multe activități incluse sub umbrela unei profesii. Profesia reflectă calificarea formală sau calificările dobândite, ea exprimă competențe sau modalități diferite de a valorifica, în varii contexte profesionale, munca ta.

De ce am făcut acest preambul, cu rol dezamabiguizator, referitor la munca? Deoarece în psihologie întâlnim mai multe încercări de a traduce sau de a defini vocația, și multă vreme abordările psihologiei științifice erau complet laicizate. Relativ recent însă, doi psihologi americani (Brian Dick și Ryan Duffy) propun un model nou privind teoretizarea vocației și, atenție, cum o definesc ei, într-un studiu din anul 2009 – **vocația este o chemare transcendentă trăită**. Este surprinzător să întâlnești o asemenea interpretare la psihologi ai secolului 21, oameni de știință care activează într-un mediu puternic secularizat. Mai mult, ei continuă și spun *vocația provine din afara sinelui, ea provine de dincolo de noi*. De ce? Pentru că are un rol particular pe care trebuie să-l satisfacem, să-l îndeplinim în viața noastră, într-o manieră orientată spre derivarea unui

sens sau al unei semnificații. Este fascinantă această tâlcuire a vocației, făcând apel la termeni de sens și semnificație, care, așa cum bine știm, implică valori orientate spre celălalt, spre scopuri și surse primare de motivație, cu repere transcendente. Fantastic! Cei doi autori susțin că vocația implică două aspecte – căutarea vocației, respectiv, prezența acesteia. Adică vocația trebuie înțeleasă atât ca proces, ca devenire, cât și ca o finalitate, adică o confirmare a prezenței sale. Fiecare din cele două aspecte - căutarea, respectiv confirmarea – sunt caracterizate prin trei dimensiuni.

Prima dimensiune este una prin excelență personală. Ea vizează faptul că noi vrem să dobândim un rol bine definit în viață, într-o manieră orientată spre a obține sens și semnificație pentru existența noastră. Această dimensiune corelează pozitiv, adică se asociază pozitiv cu satisfacția la locul de muncă, cu sentimentul de a face cu plăcere ceea ce faci, cu o decizie de carieră mult mai fermă, cu adaptabilitate eficientă, cu nivele scăzute de stres și nivele crescute de reziliență.

A doua dimensiune este una pro-socială. Aceasta este orientată spre ceilalți, spre nevoile

lor, altfel spus, sursa principală de motivație a acestei dimensiuni o constituie valorile și scopurile orientate spre ceilalți. Ea se asociază cu nivele scăzute de *burn out* (epuizare), deoarece fiind orientat spre nevoia celuilalt găsești în tine resurse nebanuite pentru a-l ajuta. Gândeți-vă la ce se întâmplă acum în spitale, gândiți-vă la personalul medical care se află în mijlocul a sute și sute de bolnavi cu suferințe extreme, fiecare luptând și solicitând ajutor pentru a supraviețui. Nu reușesc să reziste acestei presiuni și se epuizează psihic și fizic aceia care nu pot sau nu vor să iasă din nișa unui egoism nesănit, unul care îi împiedică să fie receptivi la nevoile semenilor. Perioadele de criză, de război, de foamete sau de pandemii sunt contexte care cern pe cei sensibili la suferința aproapelui de cei opaci și egoiști.

A treia dimensiune a vocației este una transcendentă. Ea, afirmă cei doi psihologi, este trăită ca având sursă în afara sinelui nostru. Această componentă ajută individul să-și elaboreze strategii de coping, adică să dezvolte modalități de adaptare la provocările solicitante ale profesiei. Dacă dimensiunea aceasta este prezentă și bine

dezvoltată, atunci persoana va fi echipată pentru perioadele când cariera, munca, profesia o vor provoca. Ea constituie un suport esențial în carieră, dovadă fiind asocierile ei cu auto-eficacitatea, adică cu sentimentul că ești eficient în ceea ce faci, cu deciziile ferme privind cariera, cu satisfacția la locul de muncă, cu sentimentul împlinirii vocaționale. Într-o altă notă interpretativă, această dimensiune reflectă răspunsul omului la chemarea lui Dumnezeu.

Rezumând, consistent în acord cu tezele celor doi psihologi vocaționali, susțin și eu că **întâlnirea minunată a Omului potrivit cu locul potrivit** este o realitate verificabilă atunci când răspunzi în măsură egală nevoilor tale, pentru sens și semnificație, nevoilor celorlalți prin atitudine sinceră pro-socială, și, neaparat, răspunzi chemării lui Dumnezeu.

Credeți că o misiune proprie de viață împlinită garantează și o sfințenie a vieții respective?

Adrian Opre: Da, o garantează dacă noi conștientizăm importanța chemării noastre și apoi traducem acest lucru în modul în care ne desfășurăm activitatea. Suntem adesea tentați

să afirmăm cu convingere fermă că am luat o decizie de carieră înțeleaptă, corectă, bine fundamentată, dar, de fapt, ea este bazată pe ceea ce ne spun alții că ni s-ar potrivi nouă. Putem lua o decizie corectă, vocațională și să dobândim sentimentul unei împliniri profesionale și personale în măsura în care ne valorificăm toate cele trei componente ale chemării: personală, pro-socială și cea transcendentă. Ne putem referi și la situații concrete. Spre exemplu, am putea analiza diferențele care apar adesea între diferiți oameni care ies la pensie. Unii dintre ei nu-și mai găsesc sensul, semnificația imediat după pensionare, câteva zile, săptămâni sau chiar luni, sunt complet dezorientați. Aceștia sunt persoanele care s-au identificat profund cu ceea ce au făcut, s-au definit mai cu seamă prin ceea ce făceau în context strict profesional, adică s-au identificat indisolubil cu profesia/chemarea lor. Pentru aceștia chiar și numai apropierea momentului pensionării este un calvar, îi îngrozește ideea. O altă categorie o constituie cei care lucrează în domenii extrem de solicitante fizic sau mental sau cei care lucrează în domenii cu risc mare de accidentare sau de deces (minerit, armată etc).

Aceștia adesea își numără și renumără anii până la pensionare, ei văd munca lor ca fiind epuizantă și însoțită de disconfort, iar pensionarea ca pe o ușurare, o scăpare mult așteptată. Cele două categorii, prin atitudinile și comportamentele lor, fac diferența între profesia ca răspuns la o chemare cu care te identifici și profesia ca și modalitate de a supraviețui. Uitați-vă la preoți – preotul iese și el la pensie la 65 de ani, dar preotul de vocație consideră că are datoria să slujească, să participe activ la Sfânta Liturghie (chiar pensionat fiind) până la finalul vieții sale sau cât încă poate să stea în picioare și să-l slujească Lui Dumnezeu. Preoții autentici, care au vocația preoției, sunt cei care înțeleg bine acest lucru și își doresc ca viața lor să fie toată închinată acestei slujiri perpetue a lui Dumnezeu. Și noi, dascălii, ar trebui să urmărim același model, să slujim educația cu toată ființa noastră, atât cât suntem îngăduiți să o facem.

Prin urmare, eu consider că e cu puțință să conferi sfințenie lucrurilor pe care le faci, locurilor unde muncești și implicit vieții tale. Calea ți-e deschisă dacă ți-ai internalizat și te-ai identificat profund cu ceea ce înseamnă chemarea ta, misiunea ta. Iată, așadar, care este condiția unei reușite profesionale și, implicit, a sfințeniei propriei vieți.

(interviul va continua în următorul număr al revistei noastre)

A consemnat Mariana Lina.

Daria Petrache, cls. a X-a

Călin Mihaiu, cls. a VI-a

Maria Panait, cls. a VII-a

Erica Botnar, cls. a XI-a

Dimitria Budișteanu, cls. a XII-a

Marta Giulea, cls. a V-a

Ascor 30 – tradiție și continuitate la răscruce de vremuri

Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Pentru comunitatea noastră, momentul deschiderii noului an universitar, prin rugăciunea modestă pe care am rostit-o în acest lăcaș de cult, nu în amfiteatrele din Universități, acolo unde nu prea mai au loc slujbe și rareori mai sunt primite binecuvântări, reprezintă o mare sărbătoare și, mai mult decât atât, este un mod de a conștientiza responsabilitatea pe care o avem noi, cei care formăm o adunare, pe care aş numi-o chiar academică, a Bisericii, în plenitudinea ei.

De ce spun lucrul acesta? Din 1992, când am venit aici, pentru întâia dată, cu un grup de tineri din ASCOR și cu un număr mare de studenți gravitând în jurul Asociației, fiecare cu frământările, cu durerile și cu așteptările sale, și până astăzi, iată, au trecut atâtea generații și nu exagerez, spunând că, peste 50% din comunitatea „seniorilor” Paraclisului Universitar este constituită din studenții de odinioară.

Îmi amintesc ce mi-a mărturisit un om, în urmă cu aproape trei decenii, care își pierduse locuința și trăia din ceea ce primea la nunți și botezuri, el ocupându-se de fotografii, deși era absolvent a două facultăți, printre care și Dreptul. Ne cunoscuserăm când eu însumi eram student și cântam într-o biserică, ca mai apoi să ne reîntâlnim când deja eram preot la Paraclis; într-una dintre dățile când l-am spovedit, acesta mi-a mărturisit următorul lucru, pe care voi încerca să-l redau ca atare, fiind mai degrabă o stare de fapt pe care o

traversa: „Părinte, știți, eu eram puțin răzvrătit pe condiția mea, însă când am venit aici, la această biserică, și, văzând că sunt oameni cu studii înalte, deopotrivă studenți, profesori, oameni de cultură, mi-am zis: Uite, sunt atâția oameni cu studii aici care Îl caută pe Dumnezeu, înseamnă că și eu trebuie să Îl caut și să nu mai pun deșteptăciunea mea în fruntea răzvrătirii mele”. Așa s-a întors omul acesta cu lacrimi la Dumnezeu! Iată, așadar, de ce afirm că acest moment poartă în sine atât conștientizarea unei mari responsabilități, cât și a unei mari provocări, pentru noi, cei care suntem mădulele acestei comunități!

De ce este o mare provocare? În primul rând, pentru că, în ciuda tuturor vicisitudinilor vremii, biserica aceasta a rămas și rămâne deschisă, spre slava lui Dumnezeu. Poate nu știți, dar, înainte de 1990, aici Liturghia se săvârșea o dată la două săptămâni, biserica fiind filată constant de securitate. Tot aici, Nicolae Steinhardt, care locuia în apropiere și venea acasă în Postul Mare, își petrecea o bună parte din timp, citind din Noul Testament și din Psaltire, deci vă puteți imagina cât de mult se afla în vizorul securității!

De ce este o mare provocare? În primul rând, pentru că, în ciuda tuturor vicisitudinilor vremii, biserica aceasta a rămas și rămâne deschisă, spre slava lui Dumnezeu. Poate nu știți, dar, înainte de 1990, aici Liturghia se săvârșea o dată la două săptămâni, biserica fiind filată constant de securitate. Tot aici, Nicolae Steinhardt, care locuia în apropiere și venea acasă în Postul Mare, își petrecea o bună parte din timp, citind din Noul Testament și din Psaltire, deci vă puteți imagina cât de mult se afla în vizorul securității!

Dragi studenți, nouă nu ne-a transmis nimeni un program; când am venit aici, eram împreună doar cu un grup de studenți, dintre care unul este acum monah la Mănăstirea Putna, la vremea respectivă fiind președintele ASCOR, alături de care am gândit, am conceput un protocol între Universitatea din București și Patriarhie, prin care Biserica să pătrundă mai adânc în mediul universitar. Cu acest program am mers la Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist, care mi-a pus o întrebare cutremurătoare, pe care o destăinui acum, pentru prima oară în public: „De ce vrei să faci lucrul acesta?”, iar la răspunsul meu: „Ca să avem activitate, să...”, m-a întrerupt, adresându-mi următorul cuvânt: „Ai făcut ce ai vrut până acum?”. „Da!”, i-am răspuns.

A urmat apoi un îndemn care pentru mine a însemnat o responsabilitate copleșitoare: „Atunci fă mai departe la fel”, mi-a zis Preafericirea Sa.

Așadar, nimeni nu ne-a făurit un program, nimeni nu ne-a trasat directive, noi înșine, împreună cu studenții, pentru început, am pregătit un program liturgic, pe care îl schimbam, îl ajustam, ajungând să semene cu cel din prezent. Apoi, am simțit, am intuit cumva (deoarece Biserica noastră a fost prima din România care a dobândit statutul de Paraclis Universitar, după 1990) că, din tulpina comunității acesteia formată din elevi, studenți, profesori, tinere familii, va rodi o Școală, pe care am făcut-o împreună cu studenții din ASCOR; cu ajutorul lor, am obținut aprobarea, alături de ei, am stabilit statutul etc. Avem acum o Școală cu copii care întinerească Biserica, cu spontaneitatea lor, cu gingășia lor, pentru că, așijderea Pruncului Iisus, Care prin nevinovăția Sa a biruit răul din lume, copiii, prin curăția lor, biruie duritatea omenirii!

Menționam deunăzi, comemorând cei 500 de ani care s-au scurs de la moartea lui Neagoe Barab, că educația copiilor ar trebui să fie prioritară. Gândiți-vă că învățăturile

domnitorului către fiului său Teodosie, scrise la vârsta de 39 de ani, constituie un gen de literatură care a fost numit „filocalic”. Însăși viața într-o comunitate ca aceasta, cu tineri elevi, studenți, este o viață filocalică! Deloc întâmplător, în 1993, studenții au organizat un simpozion, deja cu tradiție, denumit „Serile Filocalice”, în jurul căruia s-a stârnit o emulație fantastică, la nivel național, astfel încât oameni de cultură, ierarhi, preoți, călugări, cărturari au avut șansa să vorbească despre Frumosul Divin!

Nu în ultimul rând, înlăuntrul acestei comunități au luat ființă familii cu preocupări foarte serioase, tot aici tinerii sunt iubiți, sunt valorificați, le este cultivat Frumosul, deoarece acestea sunt menirea și misiunea pe care ni le-am asumat acum trei decenii, când am pășit pentru prima dată în Biserica „Sfântul Nicolae” – Paraclis Universitar!

Recent, îmi povestea cineva din preajma Părintelui Patriarh, că a văzut o poză cu Preafericirea Sa în care zâmbește, în care este foarte senin. „Sunt așa de senin pentru că sunt cu studenții”, i-ar fi zis Patriarhul! Și, pornind de la această relatare, m-am gândit că seninătatea, frumusețea, deschiderea, noblețea

tinerilor, mai cu seamă a celor cultivați, a tinerilor care iubesc școala – și am cunoscut mulți studenți care umblau cu un codru de pâine în buzunar, dar care au prețuit atât de mult Școala, încât, peste ani, i-am întâlnit la Londra, Bruxelles, Roma, Amsterdam, cu burse de studiu în diferite domenii –, a celor care își îmbogățesc deopotrivă mintea și inima, vor ajunge să fie coroana Bisericii! Tocmai de aceea, noi, cei din Biserică, ar trebui să ne facem *mea culpa*, fiindcă nu ne-am implicat și nu ne implicăm suficient în educația copiilor. Să ne gândim numai la exemplul Sfântului Andrei Șaguna, care a desfășurat o muncă neobosită pentru emanciparea poporului român prin cultură, mai ales prin școlile primare confesionale (numite atunci poporale), care erau sub conducerea directă a Bisericii. Au fost înființate la acea vreme în jur de 300 de școli, fiind introdus, pentru prima dată în istoria învățământului românesc, și cursul seral, unde preoții îi învățau pe țăranii care veneau de la muncă să scrie și să citească. Pilduitoare sunt și exemplele lui Veniamin Costache – al cărui ucenic a susținut primul curs de inginerie la Iași – sau Iacob Putneanul, care este autorul primului abecedar românesc din Moldova!

La cea mai recentă întâlnire pe care am avut-o la Mănăstirea Putna, am punctat această idee, anume că la noi, la ora actuală, criza administrativă, socială, politică, oricum vreți să o numiți, rezidă din faptul că locul nu îl mai face pe om și omul nu mai sfințește locul; nu mai există acest binom, această extraordinară întâlnire – „omul potrivit, la locul potrivit”.

De aceea, anul acesta, sub apanajul celor trei evenimente marcante – împlinirea celor 500 de ani de la moartea Sfântului Neagoe Basarab, împlinirea a 500 de ani de la atestarea primului document în limba română, cunoscut ca *Scrisoarea lui Neacșu* și, nu în ultimul rând, celebrarea a 150 de la prima Serbare de la Putna, care a fost făcută de studenți – îmi doresc ca împreună cu voi, dragi studenți și membri ASCOR, cu voi, dragi elevi ai Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, să dospim

sămânța cea bună de rodit, printr-un proiect educațional comun, ca un triptic, aidoma Sfântului Ștefan cel Mare cu Mănăstirea Putna și Neamț, a Sfântului Neagoe Basarab, a Sfântului Constantin Brâncoveanu. De ce să defilăm doar cu urâtul? Să aducem noi Frumosul și Sfințenia în case, pe străzi, în Biserici! Să fim vii și vigilenți, să nu ne lăsăm duși de nas, să cultivăm împreună Frumosul filocalic din tineri, din copii, din familie. Acesta este rostul nostru aici, în această Biserică unică, ctitoria unei familii sfinte de martiri!

Dumnezeu să vă ocrotească!

Duminică, 3 octombrie 2021, continuând o frumoasă tradiție a Bisericii noastre, am pus început bun noului An Universitar, participând la slujba Te Deum. Ne-am bucurat să îi cunoaștem pe noii membri ASCOR într-un moment deosebit, luând parte împreună la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. La finalul slujbei, Părintele Vasile Gavrilă a adresat un cuvânt de bun venit studenților, în care i-a îndemnat, atât pe membrii ASCOR, cât și pe elevii Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, să cultive Frumosul Filocalic și Sfințenia, în mediile în care aceștia sunt prezenți.

Ca absolventă de ciclul gimnazial al Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, pot spune că este o onoare să fi învățat aici, să mă fi bucurat de profesori dedicați, care sădesc în inimile elevilor nu doar învățătura, ci și deschiderea și dragostea pentru aceasta. Atunci când am terminat clasa a VIII-a, nu se înființase încă ciclul liceal, așa că m-am înscris la un liceu de stat, unde, în ciuda unui nivel ridicat de pregătire a elevilor, am resimțit intens, din

Recomand credința și cultura

Anastasia Ciupitu, ASCOR

păcate, lipsa unei conduite a colegilor, bazate pe principii morale, dar și pasivitatea acceptării acestei purtări din partea unui mare număr de profesori. Simțind nevoia să fac parte dintr-un grup care apreciază aceleași valori, m-am apropiat de ASCOR. Deși pot spune că am crescut lângă ASCOR, mergând de mică la Paraclisul Universitar și participând împreună cu familia, an de an, la Marșul Colindătorilor și la conferințele din cadrul Serilor Filocalice, totuși, având în vedere diferența de vârstă, am rămas surprinsă să fiu primită cu atâta deschidere de tineri care se bucură de frumos și privesc viața cu entuziasm.

Cred că valorile care îi sunt sădite unui copil în primii săi ani de viață, din grija părinților de a-i oferi o educație aleasă, trebuie în continuare susținute și stimulate de dascăli bine pregătiți, care împărtășesc aceleași valori creștine. Consider că elevii care au privilegiul să învețe la Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, ulterior, intrând în ASCOR, vor descoperi un mediu în care se pot bucura de comuniune cu oameni care împărtășesc aceleași principii, iar dacă școala îi ajută să crească din punct de vedere intelectual, prin activitățile organizate de ASCOR, tinerii cresc și din punct de vedere spiritual.

În încheiere, aș vrea să amintesc un citat al Părintelui Teofil Părăian, cuvânt care mi se pare caracteristic pentru deosebita lucrare, care începe în Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi” și se continuă în ASCOR: „Pe mine două lucruri m-au ajutat în viață: credința în Dumnezeu și cultura, și pe amândouă le recomand. Nu le recomand separat, adică numai credința sau numai cultura, ci le recomand împreună!”

Țara de peste veac

Spre țara lui Lerui-Ler
Nu e zbor nici drum de fier –
Numai lamură de gând,
Numai suflet tremurând
Și vâslaș un înger.
Spre țara de peste veac
Nesfârșire fără leac,
Vămile văzduhului,
Săbiile Dubului
Pururea de strajă.
Sus! Pe sparte frunți de zei,
Șovăielnici pași ai mei!
Piscuri de-ntrebări – momâi
Să-mi rămână sub călcâi
Și genuni de zare!
În țara lui Lerui-Ler
Năzuiesc un colț de cer.
De-i găsi, de n-oi găsi
Nimenea nu poate ști –
Singur Lerui-Ler.

Nichifor Crainic

Daniil Iftime, cls a XI-a

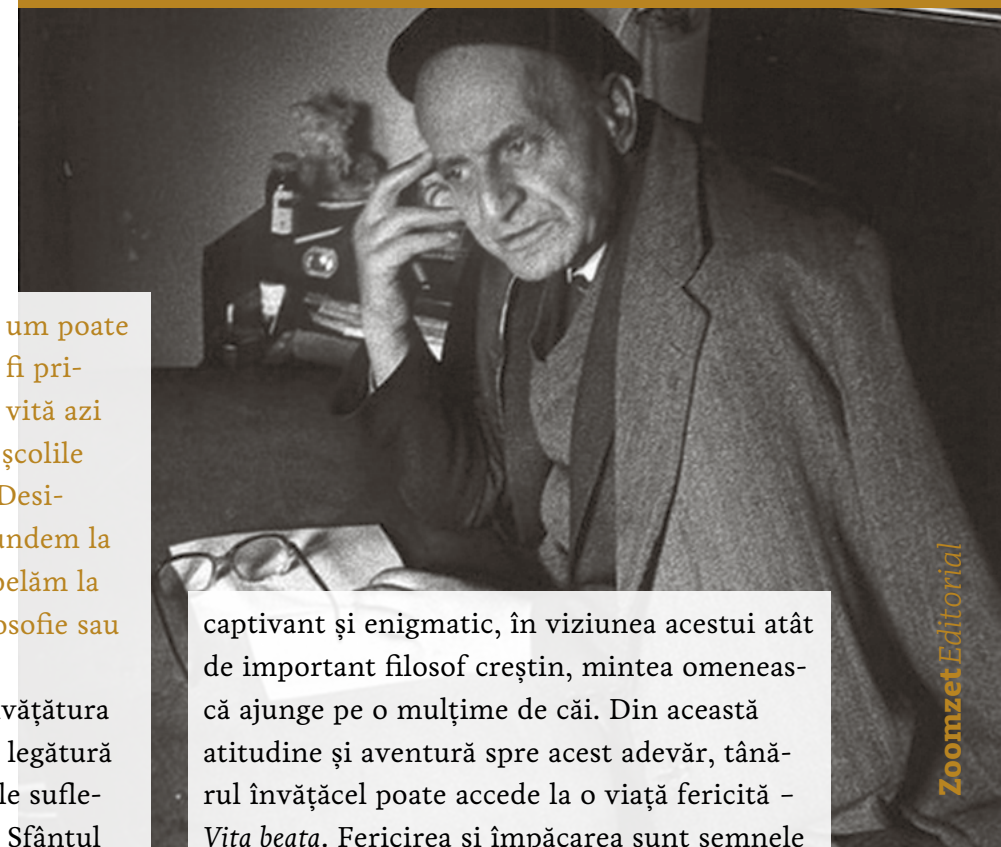
Cum poate fi priorități azi cultura în școlile românești? Desigur, ca să răspundem la

o asemenea întrebare, ar trebui să apelăm la sfatul marilor nume, din cultură, filosofie sau teologie.

Educația tinerilor creștini, după învățătura Sfinților Trei Ierarhi, este în strânsă legătură cu lecțiile duhovnicești și dezvoltările sufletului pe aceste temeuri. Aflăm de la Sfântul Grigorie Teologul că educația „este o artă a artelor și știință a științelor”. Formarea, în duhul textelor marii culturi creștine, merge în adâncul omului, îi dezvoltă ființa în multe și diferite moduri. Dacă o luăm pe calea înțelepciunii, poate cea mai grea, Sfântul Vasile cel Mare ne sfătuiește să ne folosim de cărțile care ni se potrivesc și care sunt înrudite cu adevărul. Sfântul Ioan Gură de Aur, adresându-se mai ales învățătorilor și părinților, atrage atenția că „neglijându-i pe copiii noștri și îngrijându-ne mai mult de averile lor, le disprețuim sufletul, și aceasta este o faptă de nesăbuiță crasă”.

Fericitul Augustin, în *De Magistro* – o carte de întrebări și răspunsuri cu fiul său –, arată că nu cuvintele dețin tezaurul cunoașterii omului, în ciuda frumuseții ce rezultă din alegerea lor, ci adâncă înlănțuire a lor cu adevărul. La acest fel de adevăr, un concept

Cultura în școală – de modă veche?

captivant și enigmatic, în viziunea acestui atât de important filosof creștin, mintea omenească ajunge pe o mulțime de căi. Din această atitudine și aventură spre acest adevăr, tânărul învățăcel poate accede la o viață fericită – *Vita beata*. Fericirea și împăcarea sunt semnele asimilării culturii creștine în esență, pentru ucenic, iar dascălul, din acest moment, poate să se despartă mulțumit de el.

În cultura antică – dacă apelăm la modelul de educație al lui Aristotel, aplicat fiului lui Filip al II-lea, viitorul Alexandru Macedon –, ucenicul cărțurar poate fi asimilat cu un erou. Se știe că în campaniile de cucerire a lumii, eroul antic a purtat asupra sa mereu *Iliada* lui Homer, luând lecții de curaj de la Ahile sau Ulise.

Marile spirite moderne ne-au sfătuit, pe scurt, să aducem la zi marile povești cu eroi ai antichității. Mai recent, antropologi și psihologi ne sugerează să lecturăm miturile vechi ca narațiuni arhetipale, în care vedem omul în confruntare cu răul. Desigur, o bătaie complicată se dă în sufletul fierbinte al tânărului ca să deslușească realul folositor, printre noțiunile abstracte. Dar, iată, să privim astfel

generația care a fost încântată de Peter Pan, aflată într-o strânsă legătură, de asemănare, cu generația ucenicilor ascultători din antichitate, care recitau aventurile lui Ahile.

Un model de inițiere înaltă în cultură a fost „Școala de la Păltiniș”, unde maestru, adică învățător, a fost filosoful Constantin Noica; el se pune la dispoziția ucenicilor, tineri aspiranți la filosofie. Cine câștiga din această relație maestru-ucenic? Este o întrebare deschisă și astăzi în școală. Noica spunea că, în interiorul acestui model, se naște o frumoasă și roditoare deschidere, din care ies câștigate ambele părți; adică și maestrul, care deține secretele culturii.

Eseistul Andrei Pleșu, ușor pesimist, așa cum ni se înfățișează periodic în articole din presa actuală, atrage atenția că modelul cultural a devenit de „modă veche”. În mediul modern, conceptul de cultură – nu mai spun cel de cultură clasică (capitol la care aş puncta

și eu!) – a fost înlăturat din miezul educației, marginalizat; a fost deja instalat aici, în școli și facultăți, modelul așa-zisei „competențe” pragmatice.

Scepticul de serviciu, cum bine zicea Petre Țuțea, Emil Cioran, vorbește de asumarea, de către ucenicul aspirant la marea cultură, a unui mare risc sau chiar a unei pierderi.

Practicând un optimism specific ucenicului, cu admirație curată și sinceră pentru valorile culturale, eu aş spune că, în relația cu marea cultură, învățacelul, pe lângă sentimentul că abordează eroic lucrurile, are nevoie de hărnicie și de perseverență.

A te cultiva, din această perspectivă, înseamnă să alegi cărțile, soluțiile, viziunile care-ți sunt folositoare, să-ți decizi calea ta în raport cu ele. De asemenea, să-ți asumi reponsabilitatea de a intra într-o relație frumoasă și roditoare cu cei din jur, nu numai colegii-ucenici și profesorii, dar și cu cei din cercul social larg, astfel încât să-ți pregătești mintea și sufletul pentru a construi lumea împreună. Numai cu această forță poți să birui îndoiala, să dibui calea, să-ți întărești spiritul șovăitor, să fii încrezător, fără să fii naiv.

ZoomzetCălător

Să fii mai fericit decât Augustus și mai bun decât Traian...

Eleonora Iordache, prof. istorie

Era urarea Senatului roman la încoronarea împăraților săi. Și dacă despre fericire la vârsta adolescenței este poate vremelnic să ne pronunțăm, căci foarte apropiată este ea de mirarea copilăriei, despre „mai bun” am încercat să aflăm pe urmele anticilor, la *Tropaeum Traiani*.

Monumentul impozant (32 m înălțime și 38 m diametru) păstrează în fresca circulară amintirea incursiunii armatelor romane, conduse de însuși împăratul Traian, în Dobrogea, pentru a pune capăt unei diversiuni. În timp ce Decebal căuta să își întărească pozițiile la trecerea din Banat în Ardeal, un contingent al său, însoțit de aliații sarmați, atacă garnizoanele romane de la dreapta Dunării în iarna anului 101. Sunt păstrate mențiunile istoricilor care fac atât de vizibile, ca într-un film în negura timpurilor, caii dacilor îmbrăcați în zale, cu tot cu călăreții lor, rupând ghețurile Dunării. Ce vor fi simțit? Ce vor fi gândit? Nu știm... erau pe cale să piardă Dacia, dar nu au stat degeaba. Putem deci să intuim că își iubeau cel puțin libertatea și asta îi făcea... mai buni. În amintirea celor care sunt „mai buni”, „deși nu sunt primii”, am pus la cale un festival al dacilor. Repertoriul trupei *Apella* a încercat să aline distanțarea tomnatică a frunzelor de rădăcini. Am smuls aplauzele unui public foarte tânăr, alcătuit din colegii noștri liceeni și, de bună seamă, am stârnit

mirarea curioșilor localnici – de ce un festival al dacilor tocmai aici, unde dacii au pierdut?

Răspunsul este simplu, pentru că școala trebuie să te învețe mai ales cum să pierzi... să pierzi lupte, dar să câștigi omenia, bucuria de a trăi, dragostea pentru libertate. Monumentul de la *Tropaeum Traiani*, în ruină, descoperit de turci, a fost confundat cu o biserică, i-au spus Adamclisi (biserica omului), pentru că omul sfințește locul, mai ales atunci când pierde.

Mica mare, reușita noastră

Macovei Teodora,
Cătană-Negreanu Petru, cls. A X-a

Faptul că era ultimul clopoțel al zilei și că weekendul ne aștepta cu parcurile deschise nu au fost motivele pentru care, în acea vineri, ultimele note ale soneriei s-au pierdut în tumultul de râsete și strigăte de încântare a zeci de copii. De data aceasta, aria ce vestește sfârșitul orelor anunța un eveniment așteptat cu mult mai multă nerăbdare: prima excursie a anului. Așa cum ne găsisse clopoțelul, cu ghiozdanul în spate, cu chitara în mână sau cu bagajul pregătit de cu seara, am pășit nerăbdători în autocarul cu care urma să pornim într-o nouă aventură, spre locuri despre care auziseră atâtea povești în cadrul orelor de istorie și geografie, dar pe care nu le vizitaseră niciodată.

Drumul a lunecat pe lângă noi asemenea unui vis, cu muzică, floarea-soarelui și poduri impresiionante construite de tineri ingineri pasionați. Ce se poate afla la capătul unui astfel de drum dacă nu, desigur, marea! Și ce poate fi mai frumos decât reflexia nopții adânci în abisul nesfârșit al

mării? După o joacă frumoasă și mult așteptată pe malul mării, urmată de dansuri și hore ce păreau că se vor învârti la nesfârșit, fiecare dintre noi și-a găsit odihna în paturile calde și primitoare ale pensiunii care ne-a găzduit.

Razele dimineții de sâmbătă ne-au găsit deja porniți la drum, căci *ars longa, vita brevis!* iar noi nu aveam doar de admirat artă, ci și de creat. Prima oprire a fost plaja din Mamaia, unde am petrecut mai bine de un ceas admirând cele două întinderi nesfârșite și albastre, inspirând aerul proaspăt și rece și, bineînțeles, jucându-ne o mulțime de jocuri.

Următoarea oprire și cea mai lungă din această excursie a fost la Cetatea Histria. Din prima clipă în care am pășit în acele locuri, o stare neobișnuită, ca atunci când descoperi podul antic, plin de mistere, al bunicilor, ne-a învăluit. Pe tot cuprinsul câmpiei părăsite puteai parcă să vezi liniștea plutind, densă, ca ceața într-o dimineață de toamnă târzie. Deși eram nerăbdători să descoperim tainele ascunse după ierburile înalte, acestea s-au mai lăsat așteptate, iar noi l-am urmat pe ghidul încântat de asemenea vizitatori dornici de cunoaștere, care ne-a purtat de-a lungul coridoarelor reci și tăcute ale muzeului de la Histria. Dezvăluind misterul ce dănuia în jurul fiecărui obiect expus, glasul său părea să le trezească din somnul adânc

al istoriei. Praful timpului și al uitării era dat la o parte, iar ele prindeau iar viață și culoare, ca în vremea când se aflau în mâinile, casele sau templele strămoșilor noștri. După această frumoasă incursiune pe firul istoriei, urma să pășim cu adevărat pe acel pământ al vestitei cetăți, să atingem cu propriile mâini gravurile realizate de daltă unui meșter iscusit, cu sute de mii de ani înaintea noastră. În mijlocul unei câmpii, departe de zgomotul vieții, plutind undeva între trecut, viitor și prezent, între viață și moarte, între real și fantastic. Așa se afla Cetatea Histriei când am pășit pentru prima oară printre ruinele mute. Pe unde treceam, glasul ghidului sufla liniștea dintre ruine cum suflă praful de pe o carte veche. „Acestea erau casele, acolo se afla Basilica, iar puțin mai încolo, închisoarea.” Închideai ochii și străduțele acelea înguste și tăcute se umpleau de viață, de freamăt. Se auzeau strigăte, râsete, plânsete. Vedeai zeci de destine, de familii, fiecare cu problemele și bucuriile lor. Deschideai ochii și pereții aceia albi parcă se scuza, în tăcerea lor, că nu îți pot povesti tot ce au văzut, tot ce au auzit...

Dar timpul zboară la fel, indiferent de secol, așa că am fost nevoiți să părăsim acele locuri încărcate de mister, căci itinerariul nostru nu se sfârșise încă. Următoarea și ultima oprire a fost la monumentul de la Adamclisi. Am decis să aducem un omagiu dacilor care s-au jertfit pe acele pământuri, apărându-și țara, într-unul din războaiele înfrâncenate cu împăratul Traian. Astfel, pe treptele monumentului înălțat în cinstea acestei bătălii, ne-am reunit sufletele în cântec și, alături de trupa clasei noastre, *Apella*, ne-am exprimat recunoștința, respectul și aprecierea față de strămoșii noștri neînfricați printr-un mic festival al dacilor. Deși la sosire soarele se mai arăta încă indecis cu privire la ieșirea de după nori, primele acorduri de chitară au risipit definitiv norii întunecați, lăsând soarele cald de toamnă să șlefuiască auriul frunzelor.

Însă nici aici nu am putut zăbovi atât cât am fi vrut, deoarece programul ne chema înapoi acasă. Simțindu-se parcă apropiata despărțire, drumurile de întoarcere sunt întotdeauna cele mai frumoase, dar și mai triste, deopotrivă. Schimbând

cărți de joc și amintiri, am ajuns pe nesimțite în Bucureștiul nostru, înapoi la agitația citadină.

La sfârșitul acestei aventuri, un sentiment neobișnuit, o pace neliniștită, parcă, ne rămăsese în suflet din acele locuri ale prezentului trecuților noștri.

Carpe diem!

Per aspera ad astra

Andreea Gheorma, învățător

Ultima zi de vară avea să ne pună înaintea prilejului de a spune DA provocării de a descoperi o zonă plină de istorie și spiritualitate. Dis-de-dimineață, urcăm entuziaști în „trăsură”, urmând să pornim spre fosta capitală de vară a țării – Sinaia.

Am lăsat în urma noastră orașul plin de betoane și toată agitația urbană. Treptat, în fața ochilor s-a întins plaiul Prahovei, cel cu zecile de poteci bătorite de negustori și pustnici care și-au căutat loc potrivit pentru rugăciune.

Ne apropiem de fostul cătun Izvor, baza viitorului oraș Sinaia. Începem excursia cu vizitarea ctitoriei spătarului Mihail Cantacuzino: Mănăstirea Sinaia, piatra de temelie a orașului. În biserică se săvârșete Sfânta Liturghie, copiii se închină sfios la icoane. Aflăm aici că Domnitorul Mihail Cantacuzino, impresionat de pelerinajul din Sinai și Palestina, hotărăște să zidească un lăcaș de cult care să poar-

te numele Muntelui Sinai. Iată cum localitatea are drept punct central mănăstirea de la care a preluat și numele.

Urcăm prin pădure spre următorul obiectiv pe care ne-am propus să îl vizităm: unul dintre cele mai frumoase castele din țara noastră. În timp ce ascultăm povestea castelului ce urmează să se ivească în calea noastră, vedem veverițe jucăușe printre copaci.

Într-o zi de august a anului 1866, Domnitorul Carol I vizitează pentru prima dată Mănăstirea Sinaia; rămâne încântat de frumusețea locurilor și decide astfel să construiască viitoarea reședință regală la Sinaia. Printre crenguțele de brazi, zărim un castel alpin grandios, ce combină eleganța italiană cu estetica germană. Carol I chiar a vrut să clădească o reședință demnă de statutul său de prinț din Casa de Hohenzollern.

Regele ne primește cu brațele deschise în holul de onoare. Pășim în interiorul Castelului Peleş ca și cum am face trecerea într-o altă lume. Încăperile sunt grandioase, iar bunul-gust aproape că ne taie respirația. Am admirat surprinzătoarele colecții de arme, picturi, tablouri, sculpturi, cărți și piese de mobilier, aflând prin urmare că regii Carol I și Elisabeta erau mari iubitori de artă. În biblioteca regală, ghidul ne șoptește un secret: în această cameră se află o ușă ascunsă vederii, ce duce în dormitorul

regelui. Copiii sunt curioși să o deschidă. Astfel, se încheie vizita noastră la Castelul Peleş. Zâmbetul regelui ne oferă garanția că vom fi invitați și cu alte ocazii să trecem pragul acestei reședințe de poveste.

Pornim agale prin pădure spre o destinație clasică de plimbare: Poiana Stâniei Regale. Poteca regală. Închidem ochii și pășim pe acest drum de mână cu regii și reginele monarhiei noastre. Urcuș lin, drum drept și pietruit. Trecem pe lângă vulpăria regală care acum se află în paragină.

În drumul nostru întâlnim Stâncile Franz Joseph, monument geomorfologic denumit astfel după ce regele austro-ungar realizează o vizită în acest loc, la invitația lui Carol I. Urcând treptele acestor stânci, ni se înfățișează o preafrumoasă vedere spre Munții Baiului, Munții Postăvaru, Munții Piatra Mare și Valea Prahovei.

Ne despărțim cu greu de aceste priveliști încântătoare, iar drumeția noastră continuă până când... cortina pădurii se retrage. O succesiune de vârfuri montane ne apare în față. Versantul răsăritean al masivului Bucegi se ridică spre înălțimi. În sfârșit, vedem peisajul pitoresc al Poienii Stâniei Regale. Regii își întâmpinau aici, în vremuri depărtate, numeroșii oaspeți care erau invitați la serbările câmpenești.

După o binemeritată pauză de masă, jocul și voia bună se împletesc armonios în poiană. După ore în șir petrecute nefiresc în fața ecranului pentru participarea la ore, aerul proaspăt de munte îi îndeamnă

pe cei mici să alerge și să își amintească de jocurile copilăriei de odinioară.

Ne punem iar rucsacul în spate și pornim spre următorul obiectiv. În verdele (încă) crud al verii, printre cascade și brazi, începem să cântăm cântece învățate în anul școlar ce tocmai s-a încheiat. Cât de bine ne este și cât de liberi ne simțim în natură!

Încheiem drumeția noastră cu închinarea la Schitul Sf. Ana care se află la cota 1400, lăcaș ridicat de pustnicii refugiați de la Muntele Athos.

Copiii sunt epuizați. Mi-a fost teamă că nu vor reuși toți să ajungă la destinație. Simt că e o oboseală dulce, împletită cu satisfacția faptului că am reușit să ne depășim propriile limite. Muntele ne provoacă întotdeauna să ne atingem scopul și, când nu mai putem... sigur mai putem puțin, căci cale de întoarcere nu mai există, putem merge doar înainte, oricât de greu ne-ar fi. Nu e oare și viața-n-treagă așa? Iată cum muntele, deși tăcut, ne oferă nenumărate lecții; trebuie doar să facem liniște, să respirăm adânc, să îi urmăm potecile și să ascultăm glasul tainic al lui Dumnezeu, Care pe toate le-a făcut bune foarte.

Per aspera ad astra. Întreaga noastră existență este presărată cu diferite greutăți, dar imposibilul devine posibil în momentul în care suntem hotărâți să urcăm, indiferent de obstacolele pe care le vom întâmpina. Și acestea fiind spuse... de ce să nu facem mai des pași spre natură cu copiii?

Mergând pe poteca regală

La sfârșitul verii, am fost cu clasa mea și clasa pregătitoare B în excursie la Sinaia. Am oprit mai întâi la Mănăstirea Sinaia, unde am văzut mormântul lui Tache Ionescu. Apoi am urcat la Castelul Peleş, care m-a impresionat prin grandoarea lui și prin obiectele istorice pe care le găzduiește.

Am urcat pe un drum pietruit de pe vremea regilor la Stâncile Franz Joseph, de unde am admirat aproape toată Valea Prahovei. În apropiere se afla Poiana Stânii Regale, care mi-a plăcut foarte mult și unde am jucat multe jocuri.

Apoi, pe un drum pitoresc, am urcat la Schitul Sfânta Ana. Până la schit, am văzut numeroase cascade mici, dar foarte frumoase, care mi-au amintit de cascada Niagara.

După ce am vizitat Schitul Sfânta Ana, care avea picturi interioare frumoase, ne-am întors acasă.

Însă, aș fi vrut să văd o vulpe sau măcar un urs în drumeția noastră.

Teodor Mihai Daniel Chiriaz, cls. a II-a

Mergeam spre Sinaia și ne uitam pe geam la peisajele cu câmpii, dealuri și munți. Mă gândeam, oare pe unde vom merge? Oare cum va arăta?

Când am ajuns era o mănăstire. Era Mănăstirea Sinaia. Am aflat multe lucruri interesante.

După aceea am fost la Castelul Peleş. Acolo erau multe camere mai mari decât 4 -5 sufragerii normale. Apoi am pornit pe cărarea pe care a călcat regele Carol I și am ajuns în Poiana Stânii, unde am mâncat. După aceea am pornit spre stânca lui Franz Josef, am văzut toată Valea Prahovei de acolo, după un timp am ajuns la schitul Sfânta Ana: l-am vizitat și ne-am închinat. La cota 1400 ne așteptau microbuzele. Am ajuns în București la ora 19.00.

Totul a fost fantastic!

Ilinca Topan, cls. a II-a

Mie mi s-a părut o excursie fantastică! Și m-a uimit că am urcat foarte mult prin pădure (în jur de 2 ore și jumătate). Când am ajuns pe stânca Franz Josef era foarte multă aglomerație, pentru că toți copiii voiau să vadă minunata priveliște: un sătuc și Castelul Peleş. M-a obosit cât de mult am urcat.

Natalia Luca, cls. a II-a

Până la Sinaia am străbătut un drum destul de lung, dar care a trecut foarte repede, deoarece am admirat peisajele frumoase pe lângă care am trecut, am cântat alături de colegii mei și am ascultat muzică. Am vizitat Castelul Peleş, am organizat un picnic, am alergat și am avut ocazia să ne jucăm în aer liber. Cel mai mult mi-a plăcut un joc în care a trebuit să ne așezăm într-un cerc și să stabilim câte un nume de cod pentru diferitele acțiuni: căpșuna însemna să facem un pas în față, când auzeam ananas trebuia să ne rotim, iar la portocală trebuia să ne dăm un pas înapoi. Iar când Doamna striga unul dintre fructele enumerate, noi trebuia să executăm acțiunea.

Mi s-a părut foarte distractiv deoarece uneori, din neatenție, încurcam fructele între ele și atunci izbucneam toți în râs.

Anastasia Rîncu, cls. a II-a

Într-o frumoasă zi de vară am plecat într-o călătorie minunată în Munții Bucegi. Drumul până la Sinaia a fost plin de voie bună, cântece și chiar am avut parte de o plăcută lecție de istorie ținută de ghizii noștri. La mănăstirea Sinaia ne-am închinat la sfintele moaște și apoi am făcut poze pe treptele bisericii. La castelul Peleş am aflat că aici au trăit regii României: Carol I și Regele Mihai. La Stâna Regală ne-am bucurat tare mult de peisaje și de un picnic pe cînste. Schitul Sfânta Ana am aflat că a fost construit de pustnici veniți din Muntele Athos. Mie cel mai mult mi-a plăcut, însă, plimbarea pe strada Furnica, unde am avut ocazia să văd cum verigițele erau prietenoase cu copiii, mai ales când le ofereau nuci sau alune. Până acum, pot spune că a fost cea mai frumoasă excursie din viața mea.

Iliescu Alexia Adriana, cls. I

Mi-a plăcut foarte mult faptul că am fost în drumeție împreună cu colegii, dar m-am bucurat și de compania ghizilor. La Stâna Regală am făcut un picnic, apoi ne-am jucat cu toții frumos și amuzant. După care am pornit veseli din nou la drum.

Miron Luca, cls. I

M-am simțit grozav! Mi-a plăcut când mergeam și vedeam priveliști cu munți. Cel mai mult mi-a plăcut când am vizitat castelul Peleş cu sala cea mare plină de cărți și ușa secretă care te ducea sus la etajul celălalt. Drumeția pe munte a fost grozavă, iar domnul învățător a avut grijă de noi.

Popa Ilinca, cls. I

Cu ochii la lună

Ciprian Stroe, cls. a X-a

Fericit am iesit pe ușă, plecând spre stația autobuzului 381, ca să ajung cât mai repede la Observator. Entuziasmat, am intrat în curtea acestuia și am început să îmi caut colegii. După nici două minute i-am găsit pe toți. Imediat, domnul profesor ne-a rugat să ne grupăm și să urcăm pe terasă. Acolo ne așteptau două telescoape: unul îndreptat spre Lună, iar celălalt spre Uranus. Am rămas uimiți văzând ce diferență mare este în pozele făcute de un aparat foto și ce se poate observa printr-un telescop. Curând am aflat puțin din trecutul acestui obiectiv istoric și ce tezaur adăpostește: înăuntrul său se află un telescop Zeiss cu diametrul de 150 mm. La vremea sa, fusese unul din cele mai mari telescoape din România. De asemenea, acesta este singurul Observator din București care este deschis publicului. Înăuntru se află trei expoziții. Prima prezintă obiecte astronomice folosite în vremea de început. A doua arată istoria expedițiilor făcute de om pe celelalte planete ale sistemului solar. Iar a treia prezintă toată galaxia. Din păcate, la ora 9 ni s-a solicitat să plecăm, dar sunt sigur că ne vom întoarce.

Cu ochii la cer

Într-o zi de sfârșit de septembrie, la începutul anului școlar, la inițiativa domnului profesor de fizică Părintele Adrian Sima, școala noastră ne-a invitat să vizităm Observatorul astronomic. Eu eram foarte nerăbdător pentru că spațiul este singura întrebare care, pentru mine, nu are un răspuns clar. Oare chiar este infinit universul? Oare mai există alte ființe în spațiu? Cum este posibil ca o entitate să fie nemărginită?

Ajuns în fața Observatorului, analizez dintr-o privire clădirea cât o corabie ancorată. La prima vedere, construcția nu anunța mare lucru, dar, când am intrat, totul s-a schimbat. Am rămas impresionat de pereții catifeleți, dar și de mobilierul împărătesc. Când am ajuns pe acoperiș, am putut vedea hățișul caselor din centrul capitalei. Parcă eram urcat pe o macara și mă apropiam de cer, auzind simfonia instrumentată de zgomotul mașinilor, completată de chicotitul colegilor alături de care am venit. După o scurtă așteptare, am ajuns și eu la telescop și am reușit să văd planeta Venus. Emană o lumină palidă și transparentă, care îmi dădea impresia luminii divine. Apoi am coborât în curtea Observatorului pentru a viziona expoziția din interiorul clădirii. Planete iluminate,

stele multicolore și galaxii titanice ne înconjurau din toate părțile... Câtă frumusețe! Nu am apucat să văd bine toată expoziția, dar am promis că mă voi întoarce.

Ajuns acasă, mă gândeam la numele Observatorului Astronomic... Amiral Vasile Urseanu. Oare cine a fost? Un astronom? Un fizician? Absolvent al Liceului „Sfântul Sava”, cu studii înalte de navigație în Franța, preocupat încă de pe băncile școlii și de astronomie, ajunge comandant de nave și se remarcă în Războiul de Independență de la 1877. El a înființat prima flotă comercială românească, iar în ultima parte a vieții, a sprijinit, prin fonduri proprii, construirea clădirii observatorului.

Am adormit gândindu-mă la vorbele sale: „Marina nu se face numai pe ape. Mi-am construit o casă în formă de iaht, cu o cupolă de observator, ca, în același timp când fac observații libere pe bolta cerească, să am senzația că plutesc și pe mare”.

Rareș Teodor Pătrana-Lupa, cls. a VIII-a

Pe sub podul de visuri

înv. Maria-Gabriela Bănică

Îmi miroase a toamnă și a dor. Am șase ani și jumătate și încă îmi simt aripile deschise. Sau poate așa se simt emoțiile când te pregătești pentru prima ta zi de școală. O uniformă curată, cu guler apretat, niște pantofiori noi și multe visuri care se țin de-un ghiozdan care abia îmi mai stă pe umeri. Aștept alături de mama și de tata în careul din curtea școlii. În viața mea n-am mai văzut atâția oameni strânși laolaltă. Și cât de multe au ei să-și spună, pesemne că se cunosc de dinainte cu toții. Mă simt atât de mică în fața vieții care mi se deschide înaintea! Dar am curaj. E ceva în aerul rece și tainic al dimineții care îmi liniștește bățile inimii.

În caruselul de stări și de chipuri fac cunoștință cu zâna cea bună a copilăriei mele și, într-o clipită, îi dăruiesc buchetul de flori pregătit de mama. Și parcă uit totul.

Ajunși în clasă, ne așezăm în bănci cuminței. Simțim pacea. Ceva frumos ni s-a pregătit ca surpriză. Pe fiecare bancă era o floare roșie, câte o bomboană de ciocolată și o carte specială, despre care mi-am imaginat eu că este cartea secretului venirii copiilor la școală.

Mulți dintre copii îi dăruiesc atunci doamnei învățătoare florile pe care nu apucaseră să i le ofere în timpul festivității de deschidere. Și simt cum o frică, mai mare decât orice trăit de mine până atunci, mă cuprinde și mă îngheață. Eu nu mai am flori! Ce pot oare să îi ofer? Și într-un gând, iau floarea roșie care sigur era pregătită dinainte pentru o astfel de situație. Dar doamna îmi zâmbeste cu drag și complicitate, ca într-o mângâiere: „Aceasta este floarea ta, e pentru tine. Știu că mi-ai dat buchetul mai devreme, nu îți face griji”.

Îmi miroase a dor și a toamnă. Am mai mulți ani și jumătate. Nu aș fi crezut că pot să simt iar că nu am flori. Dar, și atunci, ca și acum, simt pacea. Ceva frumos mi s-a pregătit ca surpriză. Florile sunt toate lângă mine, stropite cu sfânta rouă și îmi zâmbesc. Obrajii calzi, arși de soarele verii și ochii vii trezesc în noi toți aducerea-aminte a Dragostei celei dintâi.

Toate aceste flori așteaptă să se dăruiască și să fie dăruite începutului de veșnicie și veșnicului început de școală. Ne ținem de mână și, la adăpostul florilor mai mari, trecem pe sub podul de visuri, lăsându-ne frunțile atinse și sărutate de petalele de catifea și de promisiunile din abecedarul tuturor copiilor, acel abecedar pe a cărui primă pagină este scrisă Iubirea.

Ce mai citim când nu filmăm?

O lună, o carte...

Când citesc o carte este ca și cum aş cunoaşte mereu oameni noi. Plăcerea lecturii pentru mine poate însemna identificarea mea cu autorul, rezonând cu ideile lui, cu frământările lui, privindu-l ca pe un prieten.

Book trailer-ul este un videoclip cu o durată foarte scurtă, de câteva minute, care are ca scop chemarea la lectură, de aceea am primit cu entuziasm acest proiect, înscriindu-mă alături de colegii mei în concursul lansat de profesorii şcolii noastre.

În alcătuirea scenariului am ales cele mai reprezentative momente, care să creeze suspans şi să conducă la dorinţa de a afla deznodământul cărţii.

Cămaşa lui Cristos de Lloyd C. Douglas, titlul propus pentru *book trailer*, reprezintă o evocare a începuturilor creştine, romanul fiind o frescă a perioadei istorice care a cunoscut adânci frământări sociale şi spirituale. Acţiunea romanului are loc în secolul I în vremea împăratului Tiberius, unde poveştile-destin ale unor personaje din diferite medii sociale se rescriu pe urmele paşilor lui Hristos.

Pleiada de personaje a prins viaţă în interpretarea extraordinară a elevilor clasei a X-a; aceştia au reuşit, cu talent şi dăruire, să transmită emoţii şi pasiune.

Locaţiile au fost alese cu mare grijă, căutând cadrul potrivit diferitelor scene. În Grădina Botanică, am filmat scenele din Roma; în parcul Carol, am filmat scenele din Ierusalim şi Galileea; în parcul Herăstrău, am filmat scenele din Arpino; pe insula din lacul Morii, am realizat scenele de pe insula Capri, iar secvenţele din catacombele romane au fost realizate în bordeiul din Muzeul Satului.

Costumele au fost alese cu multă atenţie, respectând îmbrăcămintea purtată în Grecia antică şi uniforme soldaţilor romani.

Book trailer-ul aduce în atenţie un roman care vorbeşte despre puterea credinţei şi nevoia de sacrificiu – o călătorie spre rădăcinile creştinismului.

Ana-Maria Popa, cls. a X-a

Întâlnire cu Preda şi Caragiale...

Realizarea unui *book trailer* care să conţină scene din viaţa Moromeţilor lui Preda ne-a oferit o altfel de perspectivă asupra lecturii. Cele o mie de pagini au fost citite cu interesul de a surprinde în film, cele mai importante momente din viaţa lui Ilie Moromete, alături de familia lui.

Reacţia doamnei profesoare de limba română, Simona Minciu, a fost peste măsura aşteptărilor noastre, astfel că nu a trecut mult timp şi ne-am hotărât să urcăm în *Tren de plăcere* al lui Caragiale, cu destinaţia Sinaia, şi să mergem pe urmele lui Mihalache. Rămânând în aceeaşi notă a comediei, reuşim să organizăm un carnaval al bucuriei, nu al moravurilor, ce ne poartă prin acea lume de „mahala boemă”. Asemenea oglinzilor frizeriei ce surprind adevăratele feţe de sub măşti personajelor, noi descoperim cu umor gesturile Mişei Baston, ale lui Pampon şi Crăcănel.

Costumele, recuzita, decoraţiunile şi replicile au constituit un ansamblu de motive să „ne jucăm” de-a carnavalul, devenind pentru noi o variantă atractivă în însuşirea unor opere literare.

Pe mine, realizarea acestor *book trailere* mă ajută să mă dezvolt personal, să-mi descopăr pasiunile şi abilităţile, fiind o adevărată sursă de motivare în parcursul meu educaţional şi cultural.

Ana-Maria Popa, cls. a X-a

Pe urmele unui proverb

Omul sfințește locul

Eu înțeleg din acest proverb *Omul sfințește locul* că omul e în trecere mereu și face multe schimbări bune. Dumnezeu îl ajută pe om, iar omul se duce și sfințește locul adică Îi mulțumește lui Dumnezeu că l-a ajutat făcând lucruri bune. Ștefan cel Mare se ruga, iar Dumnezeu îl ajuta. Voievodul Îi mulțumea, zidind biserici.

Nectaria Vorel, cls. a V-a

Un proverb. O vorbă tare veche, ceea ce înseamnă că nu-i doar o vorbă-n vânt, ci o vorbă care a condus oamenii timp de multă vreme.

O lege? O regulă? Un sfat. Un stâlp de care oamenii să se agațe, ca o viță-de-vie pentru a da roade bune!

Ana Catinca Șoimulescu, cls. a V-a

Omul sfințește locul cultivând pământul, construind o biserică, ajutând oamenii săraci, construind o fântână cu apă proaspătă.

Paraschiv Șerbănuță, cls. a V-a

Omul care sfințește locul este omul care trăiește întru Domnul și Domnul întru el. Omul acesta se poate numi și sfânt. El este un apostol al lui Dumnezeu, care merge din loc în loc, sfințind pe unde trece: pune icoane unde nu sunt, îndreaptă oamenii la credința cea adevărată, dacă este episcop poate hirotoni preoți, poate boteza... Cu alte cuvinte, omul care sfințește locul poate face multe lucruri frumoase.

Paraschiva Bălan, cls. a V-a

Omul sfințește locul prin iubirea față de el, prin creativitate și mai ales prin credință. Omul are cea mai mare putere: iubirea!

Prin iubire poți realiza orice. Dacă tu crezi în ceva, acel lucru există. Credința, pasiunea și iubirea sunt cele mai importante daruri de la Dumnezeu.

Marta Giulea, cls. a V-a

Irina Scemtovici, cls. a V-a

Omul poate sfinți locul prin rugăciune, credință și bunătate. Orice om de pe planetă poate sfinți un loc. Dar nu oricum, ci doar prin multă rugăciune și credință. Într-un loc sfințit te poți ruga și te poți odihni. Dar într-o casă în care nu există rugăciune și bunătate, nu te poți odihni și nici ruga.

Tudor Petru, cls. a V-a

Omul, de exemplu, Adam, sfințește locul prin prezența sa; pune nume animalelor, cultivă pământul cu drag, își construiește o casă unde locuiește cu familia sa. Fiecare lucru făurit de om își are rostul său. Omul este oglinda Domnului, făcut după chipul și spre asemănarea Sa. De exemplu, grădina omului: aceasta este îngrijită, buruienile nu reușesc să-și facă lăcaș în grădină, fructele, legumele, florile cresc armonios, udate fiind cu drag de stăpânul grădinii: omul.

Clara Maria Achimescu, cls. a V-a

Oamenii au puterea de a schimba atmosfera din jurul lor chiar și printr-un zâmbet. Atunci când o persoană este fericită emană iubire. Această iubire are puterea de a încălzi inimile amorțite ale oamenilor, schimbându-le starea în una mai bună. Precum soarele oferă lumină și căldură, așa și iubirea ne oferă energie și ne ajută să trecem peste dificultățile vieții.

Ana Gulie, cls. a VIII-a

Făcut după Chipul și spre asemănarea cu Dumnezeu, Omul înobilează pământul.

Maria Mițnei, cls. a VIII-a

Totul depinde de voință, de suflet, de stare și de gânduri. Fiecare dă o atmosferă proprie locului în care se află, depinzând de sufletul pe care îl are...

Ioan Gavrilă, cls. a VII-a

Cum ar fi o planetă fără oameni? Ca o locuință goală... abandonată. Un loc fără oameni ar fi un simplu tablou, o fotografie fără viață. Omul este cel care personalizează un spațiu și îi dă o vibrație specială.

Ana Giulea, cls. a VII-a

În opinia mea, omul care sfințește locul este acel om care are grijă de natură și de semenii săi. Omul care sfințește locul nu țipă, nu mârșăiește pe nimeni și, în mod clar, are frică de Dumnezeu.

Stahie Matei-Damian, cls. a VII-a

Eu cred că omul sfințește locul prin legătura sa strânsă cu Dumnezeu.

Sofia Coman cls a VI-a

Fără om, orice spațiu este pustiu. Indiferent de dimensiunea sufletului său, omul însușește locul.

Ilinca Vlăduțoiu cls. a VI-a

Recunoștință profesorului meu

Elevii claselor a VI-a A și a VII-a A au participat în luna octombrie la secțiunea *LITERATURĂ* a *CONCURSULUI INTERNAȚIONAL SOPS 15 „RECUNOȘTINȚĂ PROFESORULUI MEU”*, unde Ioan Gavrilă (clasa a VII-a A) a câștigat *PREMIUL I*, iar elevele Teodora Topan (a VI-a A) și Maria-Teodora Păuna (a VII-a A) au fost recompensate cu *PREMIUL AL III-LEA*. Elevii au fost coordonați de către doamnele profesor Minciu Simona-Nicoleta și Oprea Diana.

Conform datelor publicate de către organizatori, la această ediție au fost înscrise aproximativ 300 de lucrări atât din țară, cât și de peste hotare. În evaluarea lucrărilor, membrii juriului au apreciat: coerența și logica textelor, corectitudinea și expresivitatea exprimării, respectarea temei și originalitatea.

De asemenea, menționăm că la ediția precedentă a concursului, *MARELE PREMIU* i-a fost acordat elevei Maria-Teodora Păuna pentru lucrarea „Am încercat să o uit pe bunica...”.

Simona Minciu, prof. limba și literatura română

Un prieten bun și adevărat

Când intră cu pași rari și lungi în clasă, toată lumea se ridică și așteaptă ne-mișcată. Ne privește pe toți în ochi, parcă încercând să înțeleagă la ce ne sunt plecate gândurile și ne roagă să luăm loc.

Cred că tuturor li s-a părut grea fizica – cel puțin la început. Cine se gândea că toate formulele acelea, funcțiile sau forțele, care păreau

posibile și imposibile, ajută la ceva? Sau că lungile ore de fizică ar putea să treacă într-o clipită dacă reușești să îți concentrezi energia și să îți dai seama că, de fapt, totul este foarte, foarte simplu. Spre exemplu, formula vitezei este un concept care stă la baza multor acțiuni pe care le întreprindem în viața de zi cu zi (în cât timp ajungi cu mașina la muzeu, dacă te încadrezi să mergi la tenis și, apoi, să te duci și la engleză...).

Această importantă, dar simplă formulă ni se părea una dintre cele mai complicate și mai complexe enunțări științifice din istorie. Ei bine, aici ne-a ajutat enorm domnul profesor. Vă gândiți că prin severitate? Sau prin amenințări cu vestitul „scăunel”? **NU**. Clar nu. Dar, ca să fie mai ușor de înțeles cum ne-a determinat domnul profesor să ne ambiționăm sau cum ne-a insuflat acest „spirit” al fizicii, voi face o descriere mai amplă în cele ce urmează.

După cum am spus în primele rânduri, îi place să încerce să ne înțeleagă somnoroasele gânduri, atunci când intră în clasă. Și când face acest lucru, putem, parcă, să vedem în ochii săi, prin lentilele ochelarilor, printre florile din iris, șiruri de ecuații și formule care zboară în dreapta și în stânga, în sus și în jos. Pe lângă acestea, însă, eu pot să simt căldura cu care ne cuprinde odată cu privirea... o căldură asemănătoare cu cea pe care o simți când stai lângă soba bunicii, învelit cu vechea dulamă a bunului tău. Privirea sa te face să te simți liber și în siguranță, iar sprâncenele sale stufoase de un galben imperial ajută și ele la accentuarea acestei senzații. Are o voce limpede și ușoară, o voce care te îndeamnă să te gândești: „Măi, oare chiar e așa cum scrie pe tablă?” și te face să îți obligi mintea să lucreze până înțelegi.

Cel mai mult îndrăgesc la domnul profesor această apropiere față de noi, elevii. Mereu am impresia că încearcă să fie privit ca un prieten bun sau ca un părinte al nostru. Are o vorbă foarte amuzantă, dar care exprimă foarte bine relația pe care ar trebui să o aibă elevul cu profesorul: „Aici este dictatură, iar eu sunt dictatorul, însă eu sunt un dictator blând!..” Ceea ce este adevărat, întrucât domnul profesor are autoritate și impune respect, dar, în același timp, scopul său este de a-i sprijini pe copii, într-un mod amical, în demersul de a cunoaște cât mai multe lucruri, spre desăvârșire.

Când am spus că domnul profesor încearcă să fie ca un prieten bun pentru noi, ca un frate mai mare, făceam referire, în special, la energia sa și la bucuria pe care o are când ne predă. Înainte să ne explice teoretic o idee, un concept, ne pune în față un caz concret și ne întreabă ce

se întâmplă în acea situație. În acest moment, sunt una-două mâini ridicate sau nici măcar una... Atunci, întoarce problema pe altă parte și spune o glumă care, într-un cotlon al ei, are legătură cu subiectul, una foarte importantă. Apoi, în mințile noastre se luminează beculețul și spunem în cor „ahaaa!”. În plus, fiind și prima oră, oboseala se resimte, însă imediat ne este ridicat moralul. Așa fac, uneori, și frații mai mari, când ești posac și nu ai energie, spun o glumă și îndată începi să zâmbești, schimbându-ți starea de spirit. Ei bine, așa procedea și domnul profesor, dând, astfel, o atmosferă mai plăcută orei.

Dar, mai este un aspect de subliniat, unul foarte important, și anume capacitatea sa de a ne ambiționa sau, cel puțin, de a ne încuraja să perseverăm în cunoașterea tainelor lumii, adevărate legi ale universului. Practic, dacă știm bine fizică, putem să spunem că percepem tot ce se întâmplă în jurul nostru și că, de exemplu, un penar nu cade degeaba pe pământ dacă îi dai drumul. Prin această abordare, domnul profesor ne-a îndemnat să cunoaștem de ce minge prinde efect, de ce avionul zboară, de ce, de ce și de ce. Astfel, ne-a încurajat să înfruntăm veșnica întrebare „**DE CE?**”

Deși învățăm fizică de un an și o lună, sunt încă multe lucruri nedescoperite și care așteaptă să fie aflate. Sper că voi reuși să le înțeleg și mai bine, dar știu, undeva în adâncul meu, că voi putea și voi reuși, pentru că am un profesor excepțional, care este un tată minunat, un dictator blând și, în special, un prieten bun și adevărat.

Ioan Gavrilă, cls. a VII-a

Laude din gura pruncilor

Cristian Horia, prof. vioară

Marta Giulea, cls. a V-a

In acest răstimp al anului suntem chemați să mărturisim Întruparea, ducând vestea, prin cântece și jocuri, celor apropiați și comunității în care trăim, și nimeni altcineva nu pare mai potrivit pentru aceasta decât cei mai curați dintre noi – copiii. Dar cum a apărut colindul și ce semnifică acesta pentru noi, creștinii?

Istoria colindatului începe cu mult înainte de vremurile noastre, probabil încă din negurile preistoriei. Atunci, așa cum relevă cercetările etnologice autohtone și învecinate, exista obiceiul sărbătoririi Anului Nou, al solstițiului de iarnă, personificat adesea prin copilul solar (întâlnit și în poveștile noastre sub chipul lui *Făt Frumos*), prin cântece și jocuri cu caracter apotropaic – de izgonire a duhurilor rele (referindu-ne aici la obiceiul *Caprei* sau al *Ursului*), însoțite probabil și de un cult al strămoșilor, pentru care *Crăciun cel bătrân* reprezenta o figură arhetip, așa cum el este întâlnit în colindul „Ci e seara lui Crăciun,/ Lui Crăciun celui Bătrân/ Când s-a născut Fiul Sfânt,/ Fiul Sfânt pe-acest pământ”.

Romulus Vulcănescu, în a sa *Mitologie română*, prezintă o legendă albaneză, conform căreia ciobanul-moș (cu sensul de străbun) Crăciun refuză să o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul său,

iar când soția lui o moșește pe ascuns îi taie acesteia mâinile, însă Maica Domnului i le lipește la loc. La vederea acestei minuni, Crăciun se convertește la creștinism, și, „de bucurie că nevasta sa a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un rug din cioate de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile lui. După joc, împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, caș, urdă, smântână) pentru ea și pentru copil”¹. Moș Crăciun, conchide etnologul român, „trans-simbolizează în versiune mitologică creștină pe cei trei magi”. Ni se pare această narațiune o intuiție profundă a faptului că toate ființele, împreună cu întreaga natură, își recunosc Creatorul sub chipul unui nou-născut, fiind ele însemnate, încă de la începuturi, cu lumina Revelației naturale. Un lucru remarcabil, întâlnit constant în iconografia Nașterii îl reprezintă înfățișarea animalelor, de obicei boul și asinul, zugrăvite, dintre personaje, cel mai aproape de leagănul sfânt, pentru a sublinia poate că „cerurile spun slava lui Dumnezeu”, și că natura este primul martor, inconștient și negrăitor al lucrării divine în lume. O asemenea

1 Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, 1987, p. 329-332

expresie a spiritului popular, ne trimite cu gândul și la ceea ce Mircea Eliade menționează referitor la „creștinismul cosmic” întâlnit în folclorul est-european, care, pe de-o parte, „proiectează misterul hristologic asupra naturii întregi”, iar pe de altă parte, „neglijază elementele istorice ale creștinismului, insistând, dimpotrivă, asupra dimensiunii liturgice ale existenței omului în lume”². Cu alte cuvinte, prin ritualul colindatului, nu marcăm doar un eveniment istoric, nu facem doar cronologie, ci aducem vestea cea bună a regenerării etern actuale a omului și naturii, prin intervenția personală a lui Dumnezeu, fiind astfel și un eveniment în egală măsură „anistoric”.

Desigur, această afirmație nu trebuie înțeleasă într-un sens străin de învățătura creștină, ne referim aici la ideologiile care încep cu natura și sfârșesc tot cu ea, amestecând laolaltă creatura și Creatorul, idolatrizând-o fără să privească mai departe către Făcătorul acesteia. Ci, mai degrabă, în sensul în care părintele Stăniloaie își începe opera sa de căpătâi: „Revelația supranaturală se desfășoară și își produce roadele în cadrul celei naturale, ca un fel de ieșire mai accentuată în relief a lucrării lui Dumnezeu, de conducere a lumii fizice și istorice spre ținta spre care a fost creată, după un plan stabilit din veci”³.

Așadar, nu este întâmplător faptul că Nașterea Domnului se celebrează în această perioadă a anului, și, prin urmare, obiceiul colindatului a fost preluat într-un nou sens; el semnifică, în opinia noastră, trecerea de la o cunoaștere indirectă a lui Dumnezeu, prin semnele lăsate în lume, către o cunoaștere directă a înțelesului Domnului în propria Sa creație, precum și corespondența și participa-

2 Mircea Eliade, *De la Zamolxis la Genghis Han*, 1980, p. 246
3 Dumitru Stăniloaie, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. I, p. 11

rea naturii și omului, fiecare cu rolul său, la acest minunat mister.

Cum se situează deci omul, celălalt martor, în raport cu evenimentul crucial al Întrupării? Putem schița un posibil răspuns, și anume, printr-o întreită poziționare. În primul rând, nu doar ca martor, ci și ca actor co-principal, prin faptul că omul, expresie culminantă a Creației, în forma sa cea mai pură și nevinovată, este chemat să dea naștere însuși Creatorului său, prin Fecioara Maria. Apoi, sub forma colindătorilor-copii („laude din gura pruncilor”), reactualizând evenimentul istoric al Nașterii, iar, prin simpla lor prezență, îndemnându-ne a asculta povața evanghelică de a deveni asemenea acestora, pentru a putea intra în Împărăția Cerurilor. Prin „copilăria” lor, ca o oglindă ce prefigurează trecutul și viitorul, atât începuturile cât și năzuința spirituală finală a omului, ei se bucură de a fi părtași Slavei Copilului Dumnezeu, ca reprezentanți și vestitori melodioși ai Nașterii Acestuia.

În fine, noi ceilalți, cei botezați deja în curgerea sinuoasă a timpului, cunoscători de bine și de rău, ce am putea oare face altceva mai bun, decât să aducem, la rândul nostru, niște daruri? Darul interior, care, cu ajutor de Sus, ni-l facem nouă înșine, copilului din noi, prin dorința de a ne înnoi această stare originară de curățenie, știind totodată că, numai urmând traseul hristic al purtării de cruce vom izbuti să o câștigăm.

Cât despre darul exterior, acesta este și ceea ce micii noștri mărturisitori apreciază cel mai mult!

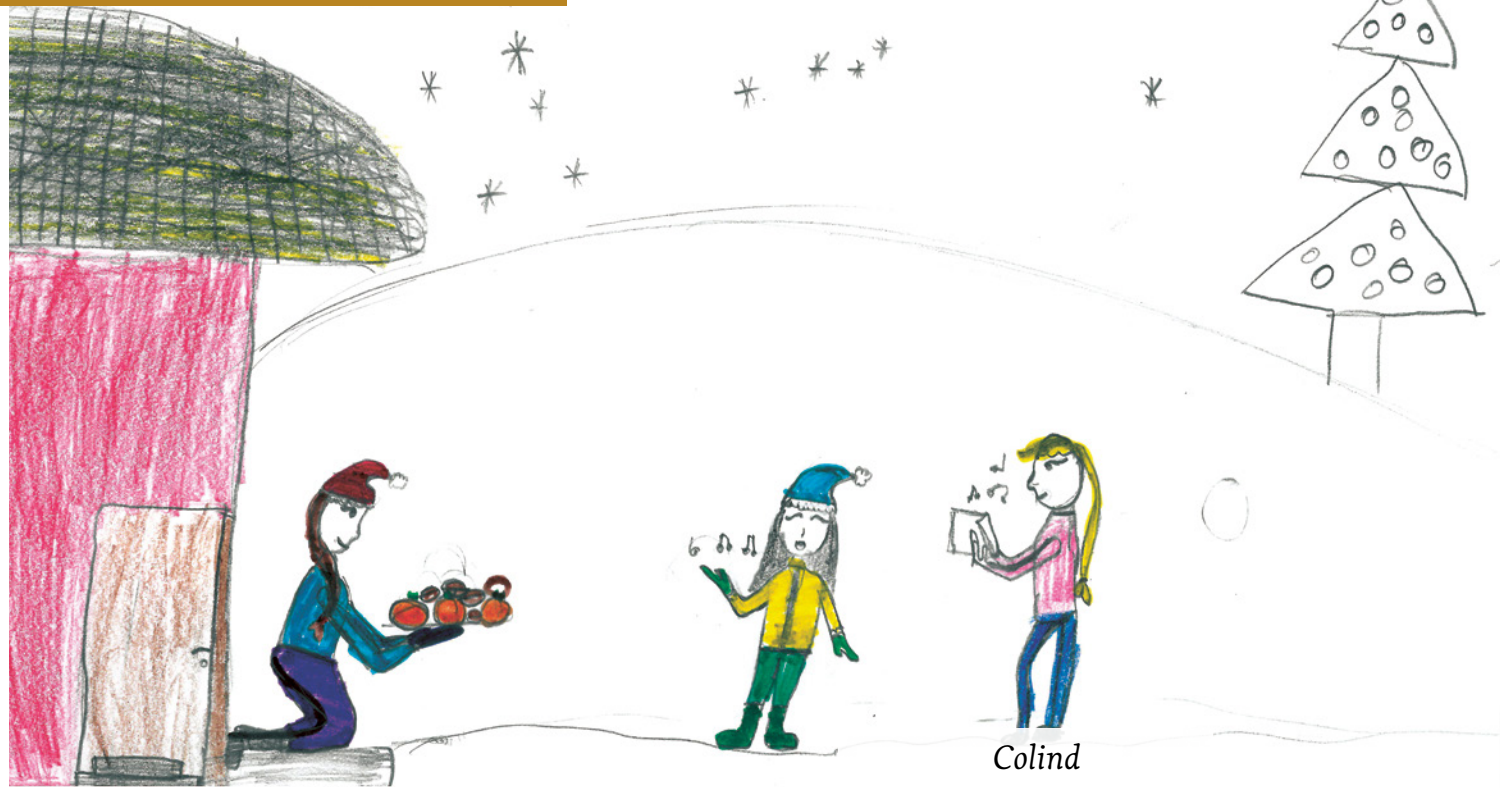
Îi putem dăru cu „covrigi și nuci multe”, întocmai păstorilor sau magilor în fața Revelației, văzând dincolo de ei pe cel Unul-Născut în prezența Sa luminoasă și neprihănită.

Crăciun binecuvântat!

Lia Horia, cls. a II-a

Face-s-ar pământul cer

Xenia Parizianu, cls. a IV-a

Colind

Colindă

Colindă, Doamne, prin lumea
pentru care Te-ai jertfit,
sădită-n semnul cuielor iubirii părintești,
prin vița ce din Coasta Ta a răsărit,
să ierte, să iubească și să cuprindă,
cerul cu-aștrii lui și mările cu pești.

Colindă, Doamne, prin sufletu-mi de sticlă,
plăpând, ce-adesori stă să se spargă...
Lipește ce s-a frânt și întregește-mă,
așază Dorul și Iubirea pe care timpul
nu va putea nicicând să știe să le șteargă.

Colindă, Doamne, cu mine pe pământ,
ca pretutindeni să Te am Lumină Lină,
când drumul și durerea mă vor lăsa înfrânt,
alungă neputința și șterge ochii mei cu tină...
Să văd Lumina de-așfințit ce se revarsă-n tindă,
Pe Tine, Cel despre care sufletu-mi neîncetat colindă...

Mara Brătășanu, cls. a XI-a

Colindăm colind frumos,
Azi când s-a născut Hristos.
Cerurile s-au deschis
Și-îngeri stele au aprins.
Om colinda, colind duios
Cum om ști noi mai frumos.
Pe când liniștea domnește,
Pruncu-n iesle gângurește.
Colindăm colind curat
Ca la-un mare împărat.
Chipuri gingașe, senine,
Îți urează fericire.
Colindăm colinde noi
De aceste sărbători.
Om veni și pe la tine,
De ne vei primi cu bine.
Colinda-vom colinda
Până când s-o înnopta.
Ți-om aduce bucurie,
Din voci calde, veselie.
Colindat-am, colindat
Și cu bine te-am lăsat.
Și la anu', tot în iarnă,
Să ne-aștepți cu nuci la poartă.

Maria Blîndu, cls. a XI-a

Cântă cerul și pământul

Azi e-n lume bucurie,
Pentru harul ce-o să vie.
Cântă cerul și pământul
Că se mântuiește omul.

Cântă cerul și pământul
Și se veselesc cu toți,
Că astăzi se naște Pruncul
Și-i învie pe cei morți.

Cântă cerul și pământul
Dragostea lui Dumnezeu,
Că iubește atâta omul -
S-a făcut frate cu el!

O minune, o minune,
Cântă cerul și pământul,
Cu toții să se adune
Și să laude Cuvântul!

Pe Preasfânta Născătoare
În cântări să o slăvim
Și ziua mântuitoare,
Mulțumind, s-o prăznuim.

Să vestim în cânt prin lume,
Chiar răzbind prin gerul greu,
Că El s-a născut anume
Pe-om să-l facă Dumnezeu.

Să vestim în cânt prin lume
Nașterea lui Hristos,
Făcând inimi să răsun
De iubire și frumos.

Ilinca Voican, cls. a XI-a

Maria Munteanu, cls. a IV-a

Steluțe, podoabe și fel de fel...

Gabriela Ciobotaru, învățător

Îndreptător credinței și chip al blândețelor,
Sfântul Nicolae este un model al tuturor,
Bun, dar aprig, darnic, dar și muștrător,
Așteptat este de către toți copiii cu atâta dor!

Trăind în vremuri grele pentru creștini,
A suferit temniță și chinuri de la străini,
Dar pe toți i-a biruit cu puterea Domnului Hristos,
A înviat morți și pe mulți păgâni la credință i-a întors!

Pe trei fete și pe tatăl lor sărac,
Cu pungi de aur neștiut i-a ajutat,
Iar pe osândiții la moarte i-a eliberat,
Arătând adevărul, pe păcătoși tare i-a muștrat!

A fost numit "tânărul cel bătrân",
Pentru că era înțelept și un om prea bun,
Cu chip blând, cu dragoste multă,
De care și îngerii Domnului ascultă!

Pilda vieții sale pe noi toți ne îndeamnă
Să-i călcăm pe urme, ceea ce înseamnă
Că suntem datori pe toți să-i ajutăm,
Cele de trebuință vieții celor săraci să le dăm!

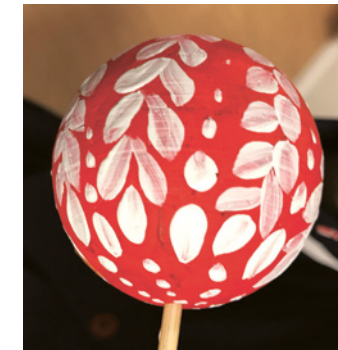
Elevii noștri urmează întru toate pe Sfântul,
Învățând carte și înmulțind talantul,
Dăruind, cu dragoste copiilor mai nevoiași,
Bucurie și fericire, ca niște îngerași!

Cu mâinile lor de fragezi artiști,
Vor făuri cadouri pentru copiii mai triști,
Steluțe, căsuțe și podoabe fel de fel,
Sfântul Nicolae bucuros va fi și el!

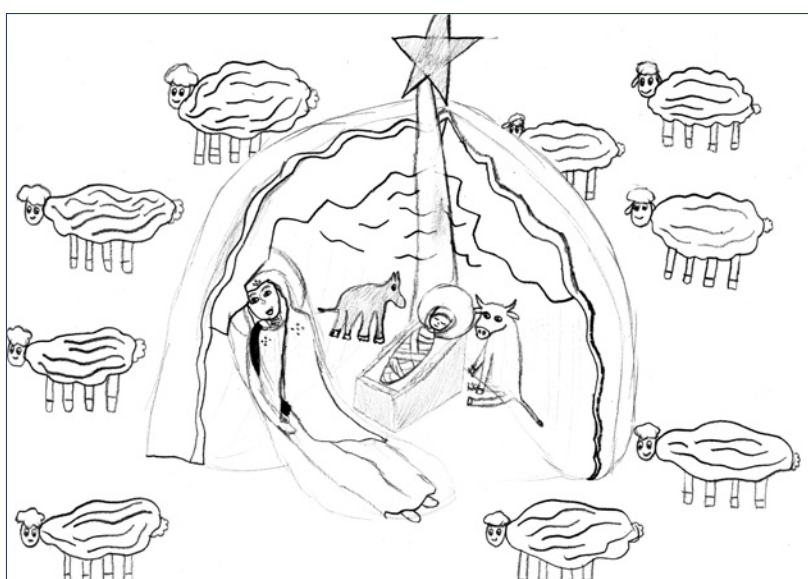
Fiecare biserică are un ocrotitor, iar în București, Paraclisul Universitar are hramul Sfântului Nicolae, în timp ce în Biserica Sfântul Gheorghe Nou se află racla cu mâna dreaptă a Sfântului, cea care l-a palmuit pe Arie, dar și cea prin care binecuvânta. Aceasta a fost dăruită domnitorului nostru, Mihai Viteazul, de către Arhiepiscopia din Bari, Sfântul devenind pentru noi un îndemn la credință și permanent izvor de inspirație pentru a face fapte bune.

Biserica Sfântul Ierarh Nicolae-Paraclis Universitar, împreună cu Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi” pe care îl patronează, continuă opera Sfântului Nicolae prin perpetuarea tradiției de Crăciun a târgului de lucrări și podoabe, copiii școlii noastre aducând în această perioadă frumoasă a anului, bucurie și mângâiere celor apropiați. Sub atenta îndrumare a părintelui Vasile Gavrilă și a cadrelor didactice, elevii urmează pilda vie a Sfântului lor drag, învățând în această școală a bunătății și a dragostei că, doar dăruind, vom dobândi.

Echipa proiectului:

Președintele Colegiului Redacțional: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Redactor-șef: Mariana Lina

Redactor-șef executiv: prof. dr. Georgiana Estienne

Redactor executiv Arte și Cultură: prof. dr. Cosmina Dragomir

Redactor executiv Științe: prof. dr. Georgeta Neagu

Redactor executiv Știri: prof. Eleonora Iordache

Colaboratori: prof. Cornelia Miron, prof. Luigi Bambulea, prof. Ioan Sandu, prof. Alexandru Vesa, înv. Andreea Gheorma, înv. Maria-Gabriela Bănică, înv. Teodor-Mihail Gavrilă, înv. Gabriela Ciobotaru, prof. Cristian Horia; **Colaboratori externi:** prof. univ. dr. Adrian Opre; **Colaboratori studenți:** Anastasia Ciupitu

Colaboratori elevi: Daniil Iftime, Ana Iancu, Mara Brătășanu, Maria Blîndu, Ilinca Voican, Ana-Maria Popa, Ioan Gavrilă, Teodora Macovei, Petru Cătană, Ciprian Stroe, Rareș Teodor Pătrana-Lupa, Moise Nicoale, Ioan Macovei, Anastasia Paloș

Art Director: Ioana Bită Giulea – www.designbooks.ro

Fotografie copertă I: Miruna Minculescu

Ilustrații copertă IV: elevi ai Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, prof. Maria Bălan

Corector: Valeria Radu

Hârtie: DCM 250 g, DCM 130 g / **Tiraj:** 500 de exemplare / **Tipărit:** Gutenberg /

Cod ISSN: 2734 - 7532 ISSN-L 2734 - 7532